

Sadakat ve Teslimiyetin Sembolü

KURBAN

içindekiler

EDITÖR'DEN	3
GÜN DOĞA ÜLKEMİZE BAYRAM O BAYRAM OLA	4
KURBAN	6
AYET-İ KERİMELELERLE KURBAN İBADETI	8
NEFSİNİ - EGONU KURBAN KIL	10
KURBAN TESLİMİYETTİR	12
KURBAN NASIL KESİLİR	14
KURBAN KESMENİN DİNİMİZDEKİ HÜKMÜ	16
TEŞRİK TEKBİRLERİNİ UNUTMAYALIM	19
KURBANDA SAKLI HİKMETLER	20
SORU VE CEVAPLARLA KURBAN	22
KURBAN İBADETİ İLE İLGİLİ HADİSİ ŞERİFLER	26
KURBAN VE KITALAR ARASI KARDEŞLİK	28
BURUK BAYRAM	31
ÖLÜ VEYA KABİR KURBANI	33
KURBAN NEFSİ RABBE ADAMAKTIR	34
KURBAN OLACAK HAYVANDA HANGİ ŞARTLAR ARANIR	37
13 ADIMDA KURBAN KESME	38
BİR KURBAN HİKAYESİ	40
KURBAN ALLAHA ŞÜKÜR VE TEŞEKKÜRDÜR	42
ÇOCUKLARA KURBANI ANLATMAK	44
NİÇİN KURBAN KESMELİYİZ?	46
OSMANLI MEDENİYETİNDE BAYRAM VE KURBAN	48
KURBAN ÇEŞİTLERİ	50
DÜNYANIN VECDE GELDİĞİ ANLAR	52
ON GECEYE YEMİN OLSUN Kİ	54
HİKMET AÇISINDAN BAYRAM NAMAZI	56
KİMİN ADINA?	59
KURBANIN ETİ VE DERİSİ NASIL DEĞERLENDİRİLMELİ	60
KURBANIN YENMEYEN KISIMLARI	62
KURBANLAR AHİRETTE ...	64

"Saygıdeğer okuyucularımızı!"

Her Ramazan bayramı giderken bir başka bayramı yani Kurban günlerini muştular aynı zamanda bizlere. Ramazan ayında ellerimizi, dillerimizi ve bütün bir bedenimizi Allah'a adayıp neticesinde bayram gibi ilâhî bir lütufla mukabele görürken; Kurban bayramında ise gerektiğinde Allah için malımızı, canımızı ve her şeyimizi ortaya koyabilme cehdinin karşılığını alırız.

İnsanlığın ilk ferdi Hz. Âdem'den başlayan ve kıyame- te kadar gelecek bütün müminlerin başarması gereken bir sadakat ve teslimiyet sembolüdür kurban. Normal zamanlarda herhangi bir kasaptan alabileceğimiz birkaç kilogramlık et parçası, Kurban günlerinde niyetlerdeki duruluk ve takva zarfıyla birlikte Allah'a sunulduğunda çok farklı anlamlara yükselir. Allah için kestiğimiz kurbanlarla gerektiğinde sevgili yolunda her şeyimizi feda edebilme- nin provasını yapmış oluruz. Böylece zamanı geldiğinde Çanakkale'ye gönderilen "Kınalı Kuzular" gibi vatan ve mukaddesat uğrunda kurban olmayı öğrenir ve öğretiriz.

Elinizdeki bu dergi Kurban özel sayısı olarak yayına hazır- ladığımız ikinci örnektir. Kurban ibadetinin tabiatı gereği birtakım dini hükümler her zaman geçerli ve sabit kalmak- tadır. Bundan dolayı kurbanın anlamı, dini hükümleri, çeşitleri, kurbanlık hayvanlarda aranacak şartlar, kurban kesmenin şartları vb. konular değişkenliğe açık olmayan ve belli kurallardan oluşan değerler zinciridir. Bu sebeple bu türlü konuları bu sayımızda da göreceksiniz. Bunun yanın- da ayrıca kurbanın çocuk ve toplum psikolojisine bakan yönleri, hikmetleri, kurbanla kurulan dostluk köprüleri, kur- banın vesile olduğu unutulmaz tatlı hatıralar bu sayımızın öne çıkan konu başlıkları arasında yer almaktadır.

Allah'a yakınlığın daha bir farklı hissedildiği Kurban gün- lerinde O'na ve O'nun yaratmış olduğu her şeye sevgiyle ve samimiyetle yaklaşabilme duasıyla Kurban bayramınızı tebrik ederiz...

YAYIN YÖNETMENİ
Dr. Faruk VURAL

YAYIN EDİTÖRÜ
Ali BUDAK
Ömer ÇETİNKAYA

GÖRSEL YÖNETMEN
Engin ÇİFTÇİ

GRAFİK TASARIM
Sinan ÖZDEMİR

TASHİH
Ahmet ÖZDEMİR

YAYIN VE İLETİŞİM ADRESİ
Emniyet Mah. Huzur Sk. No: 5 P.K. 72
Üsküdar- İSTANBUL
Tel: 0-216 318 10 00 Faks: 0-216 422 41 40

BASILDIĞI YER
Çağlayan A.Ş. Gazimir/İZMİR
Tel: 0 232 252 20 97 Faks: 0 232 252 21 00

BASIM TARİHİ
Kasım 2006

İNTERNET ADRESİ
www.rehberyayinlari.com
alibudak@rehberyayinlari.com

"GÜN DOĞA ÜLKEMİZE BAYRAM O BAYRAM OLUR"

Her bayram, milletin
gönlünde bir huzur, va-
tanın simasında bir sürur
olarak belirir ve bir sürü
hâtıraları tedâî ettirmekle
de kemâle erer.

Bayram bir neş'e ve sürur
günüdür. Billhassa manâsını
bilenler için. İnsanlar sevinçli
ve huzurlu görünürler bayram-
larda. Yaratıcı'nın affına maz-
har oldukları, cürm ü hatalar-
dan kurtuldukları, geçmişi ve
geleceği bir kere daha iç içe
yaşadıkları için...

Her bayram, milletin gönlün-
de bir huzur, vatanın simasın-
da bir sürur olarak belirir ve bir
sürü hâtıraları tedâî ettirmekle
de kemâle erer. Bayramların
tedâî ettirdiği bu hâtıralardan
gönüllere akıp gelen mut-
luluklar, bazen o günlerde-
ki zevk ve şenlikleri gölgede
bırakacak kadar renkli, derin
ve muhteşem olur.

Bizler her bayramda, geç-
mişi ve geleceği hayâlleri-

mizde yan yana getirerek,
muhteşem atalarımızın elle-
riyle, gökçek yüzlü torunla-
rımızın başlarını aynı anda
öper, mâzî ve müstakbelin
bütün mutluluklarını vicdan-
larımızda duyarak, sonsuz
zevklere ereriz. Karamsar ve
bedbin gönüller bundan bir
şey anlamasalar bile, geç-
miş dâsitanî bütün renk ve
cümbüşüyle, gelecek bin
şevk ü tarabıyla, her bayram,
başlarımızın üzerinde bir gök-
kuşağı haline gelir ve bize en
parlak şeh râyinler ve donan-
ma geceleri yaşatır.

Evet, hangi saadet vardır ki
geçmişimize ait tabloların bütü-
nünü, geleceğe ait en çarpıcı
manzaralarla yan yana müşa-

hede etmekten doğan gönüllerimizin mutluluklarla dolmasına denk gelebilirsin!..

Duygu, düşünce ve kalbi itibariyle hazır zaman gibi, geçmiş ve gelecekle de alâkadar olan, onlardaki haz ve zevkleri vicdanında duyabilen insan ruhu, bayramı böyle kanatlanmış ve zamanın üstüne çıkmış olarak, çok farklı buud-

hep aydın, kadınları bu sihirli cümbüşün hazırlayıcısı olarak tahayyül eder, iliklerime kadar hazlara gömülürüm.

Ve yine o iklimde, idare en hassas ve usta ellerin işlediği gergefler gibi ölçülü, nizam ve asayiş, kaneviçeden çıkmış bir nakış mevzuniyeti içinde belirir gözümün önünde... Teb'a ve "Başyüceler" topluluğu yan yana ve âhenk içindedir geleceğe

larda idrak eder. Bu manâda idrak edilen bir bayram, günübirlikçilerin mesaj ve beyanlarıyla anlatmak istedikleri bayramlardan çok farklıdır. Onların, geçmişten ve gelecekte koparılmış alabildiğine ölgün ve solgun bayramları, çocuklara şeker dağıtmak için tayin edilmiş birer gün olsalar bile, kat'iyen bayram sayılamazlar.

Her bayram; bana, geleceğin rengârenk şehrayinleriyle gelir, en tatlı ve en çarpıcı tarihî levhaları kalbime aksettirir öyle gider. Ben, o gelip giden bayramlarda, maddî-mânevî irfana ermiş, duyguları itibariyle incelmış, ruhuyla bütünleşmiş ve birbiriyile sarmaş dolaş, geleceğin mutlu nesillerini hayalen seyrederek mest olurum. Gözümün önünde kafası fen ve teknikle, kalbi Yüce Yaratıcı'ya imân, O'na muhabbet ve varlığa sevgiyle dolu, itmi'nâna ermiş insanlar belirir. Onların, gönlüme boşalttıkları ruhanî zevklerini, vicdanımda hisseder ve emsalsiz dakikalar yaşarım. O iklimde yaşlıları çok muhterem ve insanlığa yükselmiş, gençleri iffetli ve nefsinin frenlemiş, çocukları (günebakanlar) gibi rengârenk ve yukarıdan gelen ışıklarla yüzleri

ait bu senaryoda. Adalet coşkun ve şehbal açmıştır her tarafta, zulüm sarsık, yığın ve mecalsizdir. Ne zalimin hayhuyu duyulur o alemde ne de mazlumun iniltisi...

Mektepler kâinatın sırlarını çözmeye çalışan birer laboratuvar gibi sıra sıra geçer hayâlimden bayramlarda. Ve çıraklarını göklerin ötesi esrâra ulaştıran yüce kamet muallimler görürüm o mekteplerde. Yüzlerinde aydınlık, içlerinde samimiyet ve düşüncelerinde istikamet, yüce muallimler...

Bayramlarda, davul sesi duyar gibi olurum serhat boylarında!.. Ve gürül gürül fatih orduların tarrakaları gelir kulaklarıma. Dünya muvazenesi için tehlikeleri göğüsleyen ve devletler arası dengeyi temin uğrunda, yaşama haz ve zevklerini feda etmiş fatih orduların tarrakaları...

Her bayram böyle rengârenk ve gülbanklarla doğar ruhuma. Her bayram ilhamları ve hatırlattıklarıyla mest eder gönlümü. Yunmuş, yıkanmış ve bütün bütün yenilenmiş hissederim kendimi. Hissederim de keşke: "Hep bayram olsaydı." derim!..

KURBAN

ALİ ÜNAL

Kurban, yalnızca, Peygamber Efendimiz'in evrensel çapta tebliğ buyurduğu nihâi ve kemâle erdirilmiş şekliyle değil, bütün önceki rasûller ve nebîler tarafından da tebliğ ve temsil edildiği şekilleriyle İslâm'da fertler için vacip seviyesinde, toplum için ise ferdî farzların ötesinde öneme sahip bir ibadettir.

Kurban, "hayvan kesme" değildir. Her şeyden önce, nasıl bizi, kâinatı ve ondaki her nesneyi yaratan Allah ise, bütün düsturlarıyla dini de vaz' buyuran Allah'tır. Şu halde, insanlar olarak biz dahil, bütün kâinatın varlık sebebi, Allah'ın onu yaratmaktaki gayesidir. Bunun gibi, bütün düsturları ve hüküm-

leriyle dinin varlık sebebi de, yine Allah'ın onu vaz' buyurmasındaki gayedir. Şu halde, bütün ibadetlerde esas nokta, Allah'ın onları emretmesidir ve nasıl kâinat ve biz, hayatımız adına asla rolümüz bulunmayan birtakım cebri şartlarla sınırlı olup, bu şartlara müdahale edemiyorsak, dine ve hükümlerine de müdahale hakkımız yoktur. Müdahale, haddi aşmadır ve Allah nazarında, keyfiyet ve derecesine göre nefsi ilahlaştırmaya kadar giden en büyük suçlardandır

İkinci olarak, her hadise, her nesne, meselâ her kitap ve her makale gibi, dinin ve onun prensiplerinin temel varlığı da manâ-

dır, manevîdir. Nasıl bir kelimde önemli olan önce manâdır ve kelime bu manânın, onun için gerekli harfler kalıbına bir plan çerçevesinde girmesiyle maddî âlemde tezahür eder, aynen bunun gibi, her ibadetin de, kendine has şekillerle tezahür eden asıl manâsı, manevî varlığı vardır. Bu varlıkta manâ asıl, şekiller onun dışta görünmesi için gerekli; şekilleri belirleyen, manânın niteliği, manâ ile şekiller arasındaki bağlantıyı sağlayan da fayda ve hikmettir. Meselâ, namazda asıl olan şekiller değil, bu şekillerin öyle olmasını gerektiren manâdır. Bu manâyı bizim tam olarak kavramamız, kuşatmamız mümkün olmadığı için,

bu şekilleri tayin eden, Allah'ın talimi çerçevesinde Rasûlüllah'tır. Dolayısıyla, şekillerle oynama, o şekiller manâyı temsil ettiği ve ruh, namazın manâsına o şekillerle ulaşabildiği için, manâyâ müdahaledir. Kurban ibadetinin varlık sebebi, Allah'ın onu emretmesidir. Manâsı veya manâsının bir boyutu, Allah'a yaklaşmadır. Hikmet ve faydalarından biri, ferdî planda, "mal canın yongasıdır" fehvasınca, mal sevgisine kalbde yer vermeme, içtimaî planda ise, fakirleri faydalandırma, toplumda yardımlaşma ve dayanışmadır.

Kurbandaki Allah'a yaklaşma manâsı, en derin şekilde

Hz. İbrahim'in, oğlu Hz. İsmail'i kurban etmesi emrinde tecelli etmiştir. Peygamberler için rüya, vahyin bir şeklidir. Ayrıca, hiçbir peygamber, özellikle Hz. İbrahim, rüyasını yanlış te'vil etmez. İsmail'i kurban emrini Allah'a teslimiyet olarak algılama yerine, doğrudan kurban etme olarak algılayıp, onu kurban etmeye götürme gibi te'vil hatası yapmaz. Böyle bir iddia, haddi aşmanın en tehlikeli biçimlerindedir. Her insanı Allah'tan, O'na yaklaşmadan alıkoyan eş, evlât, biriktirilmiş para/mal, at (araba), evcil hayvanlar, ekin ve kazanç gibi engeller söz konusudur. Ama bir peygamber, bunlardan hiç birini Allah ile arasına koymaz. Bir göğüste iki kalb

olmaz ve insan, aynı anda Allah'ı ve O'nun adına olmamak üzere bir başkasını sevemez. Cenab-ı Allah, işte bu çok önemli gerçeği Hz. İbrahim'le ve onu, ömrü boyu tâbi tuttuğu imtihanların en büyüğüne tâbi tutmakla ifade etme yolunu seçmiştir. Farz-ı muhal, Hz. İbrahim, bu imtihanda başarılı olmasaydı bile Hz. İsmail'i kesemeyecek, ama imtihanı kaybedecekti.

İşte, kurbanın asıl manâsı, mümin kalb ile Allah arasındaki bütün engelleri ortadan kaldırmaktır. Kurban, bu manânın dışta büründüğü şekildir. Biz, hiçbir ibadetimizi manâsına tam nüfuzla yerine getiremeyiz; ama şeklen tam yerine getirmeye çalışır ve manâsına nüfuz gayesi de güderiz. Kurban, Peygamber Efendimiz için farz, bizim için vaciptir. Şafîî Mezhebi'nde vacip sünnet kategorisinde, Hanefilerdeki sünnet ise daha çok müstehap kategorisinde ele alınır. Kevser Sûresinde geçen "nahr"ın kurban kesme manâsına geldiği, merhum Elmalılı Hamdi Yazır'ın derin ve geniş izahlarında takip edilebilir. Kurban, içtimaî planda, ferdî farzlardan daha öte manâlar ifade eden bir şıardır.

Dinin tamamı gibi, onun her hükmünün bir de imtihan yanı vardır. Bazıları bunda kazanırken, bazıları kaybeder. Çünkü, Cennet ucuz değil, Cehennem lüzumsuz değildir; ikisi de sekencesini beklemektedir.

AYET-İ KERİMELERLE KURBAN İBADETİ

"Onların ne etleri, ne de kanları Allah'a ulaşır. Lâkin O'na ulaşan tek şey, kalplerinizde beslediğiniz takvâdır, Allah saygısıdır."

Yüce kitabımızda Kurban ibadeti ile ilgili en çok bilinen ayet Kevser Sûresinin ikinci ayetidir. Oysa bu ibadeti açık olarak anlatan başka ayetler de bulunmaktadır. Öncelikle Kevser Sûresi'ndeki ayetle başlayalım, sonra diğerlerini aktaralım:

- Sen de Rabb'in için namaz kıl ve kurban kes (Kevser sûresi, 2. ayet)
- Ey iman edenler! Ne Allah'ın şeairine, ne şehri harama, ne Kâbe'ye hediye olarak gönderilen kurbanlık hayvanlara, hele hele gerdanlık takılı kurbanlıklara, ne de Rabbinin lütfu-

nu, ihsan edeceği kazancı ve O'nun rızasını arzulayarak Beyt-i Haram'a yönelenlere sakın hürmetsizlik etmeyin!... (Maide suresi, 2. ayet)

- Onlara Âdem'in iki oğlunun gerçek olan haberini oku: Onların her ikisi birer kurban takdim etmişlerdi de birininki kabul edilmiş, öbürününki kabul edilmemişti. ... (Maide suresi, 27. ayet)
- Allah Kâbe'yi, o hürmete layık mâbedi, insanların din ve dünya hayatları için bir nizam vesilesi kılmıştır; o hürmetli ayı da, Kâbeye gönderilen ger-

danlıksız veya gerdanlıklı kurbanlıkları da... Bütün bunlar, Allah'ın göklerde olanı da, yerde olanı da bildiğini ve gerçekten Allah'ın her şeyi bildiğini sizin de bilip anlamanız içindir. (Maide suresi, 97. ayet)

● Zira Biz vaktiyle İbrâhim'e Beytullah'ın yerini belirlediğimiz zaman: "Sakin Bana hiçbir şeyi ortak koşma ve Ben'im Mâbedimi tavaf ederken, kıyamda, rükûda veya secdede olarak ibadet edenler için tertemiz tut!" Hem bütün insanları hacca dâvet et ki gerek yaya, gerek uzak yollardan gelen yorgun argın develer üzerinde sana gelsinler. Gelsinler de bunun kendilerine sağlayacağı çeşitli faydaları görsünler ve Allah'ın kendilerine rızık olarak verdiği kurbanlık hayvanları, belirli günlerde Allah'ın adını anarak kurban etsinler. Siz de onların etinden hem kendiniz yeyin, hem de yoksula ve fakire yedirin. (Hac suresi, 26.-28. ayetler)

● O kurbanlıklarda belirli bir süreye kadar sizin çeşitli menfaatleriniz vardır. Sonra varacakları yer,

o en kıdemli mâbedde son bulur. Biz her ümmette kurban ibadeti koyduk ki, Allah'ın kendilerine erzak olarak verdiği hayvanları keserken Allah'ın adını ansınlar. Şunu unutmayın ki hepinizin ilahı bir tek İlah'tır. Öyleyse yalnız O'na teslim olun. Sen ey Resulüm: O alçak gönüllü, samimi ve ihlaslı olanları müjdele! (Hac suresi, 33. ve 34. ayetler)

● Biz kurbanlık büyükbaş hayvanları da sizin hakkınızda Allah'ın dininin şeâirinden kıldık. Onlarda sizin için hayır vardır. Onlar boğazlanmak üzere saf halinde dururken onları kestiğiniz zaman Allah'ın adını anın! Yanı üstü yere yıkılınca da onlardan hem siz yiyin, hem kanaat gösterip istemeyene, hem de isteyen fakire yedirin. İşte şükredesiniz diye böylece onları sizin emrinize verdik. Fakat onların ne etleri, ne de kanları Allah'a ulaşır. Lâkin O'na ulaşan tek şey, kalplerinizde beslediğiniz takvâdır, Allah saygısıdır. O bu hayvanları size âmâde kıldı ki, sizi doğru yola erıştirdiği için O'nun yüceliğini ilan edesiniz. Öyleyse güzel davrananları müjdele! (Hac suresi, 36. ve 37. ayetler)

NEFSİNİ - EGONU KURBAN ET!

“Mina’da kurban kesen bir mü’min eğer nefsinin bütün arzularını boğazlamazsa kurban kesmiş olmaz”

Tasavvufu, “Nefsin arzularıyla zıtlaşmak, dinin emir ve tavsiyeleriyle kucaklaşmak» şeklinde tarif eden büyük Allah dostlarının kurban ile ilgili olarak ifade buyurdıkları birkaç husus:

* Cüneyd Bağdadi: “Mina’da kurban kesen bir mü’min eğer nefsinin bütün arzularını boğazlamazsa kurban kesmiş olmaz” (Hucvîî, Keşfu’l-Mahcub) diyor.

* “Mahabbet Mina’sında nefsinizi, Ona muhalefet kılıcıyla boğazlayınız» sözü gereğince nefsinizi kurban kıl, ta ki yaptığın hac gerçek hac olsun ve bu suretle vuslat ka’besinin harimine eresin. Acebdir ki fukaranın vücudunda manevi hac yapmak her an mümkün iken kendilerine farz olmayan su’î hacca heves ederler ve bu uğurda uzun mesafeler katederler”.. (Ankaravi, Minhacü’l-Fukara, s. 113, Gazali, İhya, I, 208, 277, Şah Veliyyullah, Huccetullahi’l-bâliğâ, s. 479, İbn Arabi, el-Futuhatu’l-Mekkiyye, I, 749)

* İbn Arabî'ye göre en büyük kurban nefstir, esas mesele onu boğazlamaktır. Kur'an'da geçen: "Fidâ" (bk. Saffat, 37/107) fenanın remzidir. Koçun kesilmesi nefsten fâni olmak anlamına gelir. Hz. İbrahim rüyasında oğlu İsmail'i boğazladığını görmüştü. Burada İsmail koçun remzidir. O'na rüyada oğlunu değil, oğul remziyle anlatılan koçu kurban etmesi emredilmişti. Ancak Hz. İbrahim rüyayı yorumlamadan olduğu gibi uygulamak istedi ve Allah da O'na kocaman bir koç gönderdi (İbn Arabi, Fususu'l-hikem, 46, 84, 95, 101).

* İbn Habbaz anlatıyor: Bir bayram günü Mekke'de Cemre'ye yakın bir yerde bulunuyordum. Orada

duran bir derviş gördüm. Elinde bir testi veya ibrik vardı. Şöyle yakarıyordu. "Ey benim Efendim! İnsanlar sana kurbanlarıyla ve sevap işlerle yaklaşıyorlar. Benim ise canımdan başka bir şeyim yok" Bunu söyledi ve birden haykırdı can verdi (Molla Cami, Nefahâtu'l-Üns. s. 245).

Böyle ölenler hayat-ı cavidân denilen ebedi hayatın ve mutluluğun sırrına ererler:

Vermeyen canın sana bulmaz hayat-ı cavidan
Zinde-i cavid ona derler ki kurbandır Sana (Fuzuli)

* Halk yılda bir kere kurban keser, veli her an sevgilisinin kurbanıdır.

* Âşık, mâ'suku için bir değil, bin can kurban etmeye hazırdır:

* Tasavvuf'ta zebh-ı nefis (nefsi boğazlama) anlayışına göre insan Kurban-ı Ekrem'dir, yani en değerli kurbandır.

GÖNÜL HOŞLUĞU İLE KURBAN KESİNİZ!

Kurban bayramında yapılacak en sevaplı iş kurban kesmektir. Bir hadiste şöyle buyurulmuştur: "Kurban kıyamet günü boynuzu, tırnağı ve postuyla gelir. Kesilen kurbanın kanı toprağa düşmeden evvel Allah'ın katına ulaşır. Şu halde gönül hoşluğuyla kurban kesiniz." (Tirmizi, Edahi, 1)

Zeyd b. Erkam sorar:

— Ya Resulallah bu kurban kesme ibadetinin hikmeti nedir?

— Atanız İbrahim'den kalma bir gelenek.

— Bizim bundan kazancımız ne?

— Kurbanın her kılına karşılık bir sevap. (İbn Mace ve Ahmed b. Hanbel'den Şevkani, Neylu'l-evtâr, Kahire, 1961, V, 115)

— Eli geniş iken kurban kesmeyen ma'bedimize yaklaşmasın. (İbn Mace ve Ahmed b. Hanbel'den Şevkani, V, 116)

— Para, kurban bayram günü kurbanı harcandığından daha iyi bir yere harcanmaz. (Şevkani, V, 166)

KURBAN KESMEKTEKİ ASIL AMAÇ

Kurban kesmekten esas amaç Allah Teala'nın rızasını kazanıp O'na yaklaşmak ve sevap kazanmaktır. Ancak bu ibadetin topluma yönelik bir takım faydaları vardır ve bunlar son derece önemlidir.

Kurban ibadetinin özü Allah'a yaklaşırken maddi bir fedakarlık ve O'nun emrine bir bağlılıktır.

Yüce Allah Hac suresinde kurbandan bahsederken hayvanların insan için bir nimet olduğuna dikkati çeker. Kurban kesmenin İslam'ın bir şiarı (simgesi) olduğunu açıklar ve şöyle buyurur: "Kurbanın etleri ve kanları değil, sadece takvanız Allah'ın katına ulaşır..." (Hac, 22/21-28). Kurbanda esas olan kan akıtmak veya et değildir, asıl olan takva, yani iyi niyet, Allah'ın rızası, dürüstlük ve doğruluktur. Gerçi kurbandan maksat: "Kan akıtmaktır" denir, bu doğrudur ama kan akıtmanın maksadını Kur'an tek kelime ile açıklamıştır: Takva!

Kurban Teslimiyettir

Kurban teslimiyetin sembolüdür. Müslümanlık zaten teslimiyet demektir. "Her ikisi de (İbrahim ve İsmail) teslim olunca ve İbrahim (aleyhisselam) oğlunu alını üzerine yatırınca..." (Saffat, 37/23) ayetinde evlat sevgisinin Allah'a itaate engel olmadığını görüyoruz. Bunun anlamı o ulül-azm Peygamber adına "Eğer emir olsaydı, yalnızca İsmail'imi değil kendimi dahi kurban ederdim" anlamında bir teslimiyettir. Demek ki, öyle bir iman böyle bir teslimiyeti gerektirmektedir. Böyle bir teslimiyetin en saf ve en duru tezahür ettiği yerlerden birisi de şüphesiz kurbandır.

Kurban Cömertliktir

Yorum ve teville girmeden Allah'ın emirleri karşısında İbrahim gibi boyun eğmek gerekir. O'nun yolunda malımızı ve gerekirse canımızı ortaya koyabilme, ver denildiği yerde "Allah için veriyorum" deyip verme çok önemlidir. Bu hususta en küçük bir cimrilik inancımıza ve İslam davasına zarar verecektir. İşte kurban müminin malıyla kendisini Allah'a adanmış olmasının bir göstergesidir. Allah'ın, "kurban kes" dediği bir yerde Müslümanın cimrilik yapmayıp "Ne demek Rabbim ben bir değil, Senin için, binlercesini keserim." diyebilmelidir. Nitekim bu konuda Efendimiz (sallallahu aleyhi

ve sellem) bize en güzel örnektir. Zira o, hayatının son kurbanında yaşı adedince, yani altmış üç tane kurban kesmiştir. Günümüzün varlıklı insanları da koca servetlerine karşılık, dilenciye cebinden çıkarıp elli bin lira verir gibi, bir tane kurbanla iktifa etmemelidirler. Belki kendi çoluk-çocukları için bir kurban ile yetinirken, fakir fukara için ayrı, istikbalimize göz kırpan yeni neslin yetişmesi için ayrı, eş-dost ve akraba için ayrı ayrı kurban kesmeleri Cenab-ı Hakk'ın rızasına ulaşmada önemli bir vesile teşkil edecektir. Allah Rasulü (sallallahu aleyhi ve sellem) kurban etinin sadece üçte birinin ev halkına ayrılmasını, üçte birinin kesemeyen ihtiyaçlılara, diğer üçte birinin de konu komşu, eş dost ve akrabaya ayrılmasını tavsiye buyurmakla kurban kesmedeki hikmetlerden birisinin de cömertlik ve ikram duygularımızı harekete geçirmek olduğunu ortaya koymuş olmaktadır. Öyleyse varlıklı insanlar ne diye bir tane kurban kesmekle yetinsinler ki...

Kurban Sadakatın İşaretidir

Hz. İbrahim'in (aleyhisselam) Allah'a karşı sadakati ve İsmail'in (aleyhisselam) Allah için babasına sadakati. Bizler de bu sadakatleri örnek alarak Yüce Rabbimize sadakat ve vefamızı ifade etmeliyiz. Kurban O'nun emri ve Sevgili Resûlünün sünneti olduğu için malımızın sadakası ve imanımızın sadakati olarak kurban kesecek ve kesmeyi unutmuşlara sadakat ve vefada rehberlik yapacağız.

Kurban Fedakârlıktır

Hız İsmail'in kurban edilmeye götürüldüğü bir yerde kurban edilemeyecek başka bir şey yok demektir. Böyle bir fedakârlık Hanîf Peygamber Hz. İbrahim tarafından ortaya konunca Allah (celle celâluhû) adeta " Tamam ya İbrahim! İsmail'i boğazlamana gerek yok. Sen imtihanı kazandın. Ona bedel al şu koçu kesiver." demiş. Böylece nice İsmailere bedel koçlar kurban edilmiş ve edilmektedir. O halde kurban keserken bu manaların hatırlanması çok önemlidir. Kurbanlarımızı keserken bu fedakârlık duygusunu taşımak ihlâs ve samimiyetimizin göstergesi olacaktır.

Kurban Rahmet ve Bereketir

Birçok fakir kurbanda kendilerine ikram edilen kurban etleri ile aylarca et yüzü görmeyen çocuklarına et yedirmektedir. Kesilen milyonlarca kurbanın etleri, derileri, bağırsakları, kelleleri ve diğer uzuvları değerlendirilerek ihtiyaçlar giderilmekte ve her yönüyle hayır ve berekete vesile olmaktadır.

Kurban Takvadır

Sırf Allah'ın rızası gözetilerek kesilen kurbanlar takvaya ulaştırılan önemli bir vesiledir. Kur'ân-ı Kerim'de de Cenab-ı Hak şöyle buyurur: " Onların ne etleri, ne de kanları Allah'a ulaşır, fakat O'na (sadece) sizin takvanız ulaşacaktır. İşte böylece (Allah o kurbanlık hayvanları) sizin istifadenize verdi ki, sizi hidayete erdirdiğinden dolayı Allah'ı çokça yüceltesiniz. (Ey Resûlüm!) Artık o iyilik edenleri müjdele!" (Hac, 22/37). Yine Kur'an'da " (Habil Kabil'e hitaben) Şöyle demişti: Allah, ancak takva sahiplerinden (amellerini) kabul buyurur." (Mâide, 5/27) ayeti ile amellerin kabul edilmesinde takvanın esas olduğu ve takva boyası ile boyananların Allah katında makbul amele muvaffak olabilecekleri ifade edilmiş oluyor. O halde kurbanı, eti ve derisi için değil, bizi Sonsuz gücün sahibi Yüce Rabbimize ulaştıracak bir fırsat olarak görmek ve o şuurla karşılamak gerek.

Kurban, Ticaret ve Ekonomiye Katkıdır

Kurban vesilesi ile iktisadi hayat canlanmaktadır. Kurbanlık hayvanları yetiştirilenler, alanlar, satanlar, nakliyesini yapanlar, kesim işini yapanlar, derisini alıp satanlar, kasaplar, yem tüccarları vs. birçok insan bu vesile ile para kazanmakta ve geçimini temin etmektedir.

KURBAN

SEMAVÎ BİR SOFRADIR

Yunus GÜLENDAM

K

urbanın temel faydalarından belki de en göze çarpanı, zengin-fakir, çoluk-çocuk, kız-kızan, mü'min-kafir herkesi bir sofranın başında toplayabiliyor olmasıdır. Kurbanın bütün ümmetlere de vacip kılınmış bir ibadet olması, İslam'daki kurbanın bütün dinlerden insanlara izzet ü ikrama açık olması ile birlikte mütalaa edilince, hem İslam'ın sadece geleceğe dönük evrenselliği değil, belki geçmişe dönük câmiyyeti ve külliyyeti de ortaya çıkmış oluyor. İbrahimî dinden olanların gönül rahatlığı içinde yapabilecekleri bir sünnet-i İbrahimî'dir kurban. Bugün Müslümanların elinde kalmış olması, onu Hz. Muhammed Mustafa'nın da kabul ile Allah'ın emri doğrultusunda devam ettirmesinden ibarettir. Yoksa eğer kabul ederler ise kurban, bütün semavî dinlerin müşterek bir ibadeti kılınmış olması hasebiyle her zaman onlar tarafından hayata taşınabilir, uygulanabilir, önlerinde hiçbir engel yoktur. Hepimizin biricik Allah'ı buyuruyor ki: "Biz vaktiyle İbrâhim'e Beytullahın yerini belirlediğimiz zaman:

Kurban bir rızk-ı ilahî olması yönüyle etinden hem aile efradı, hem yoksullar, hem de fakirler yerler. Şu yaşadığımız toprak üzerinde kuru ekmeği bile bulamayan insanların var olduğunu unutmayınız.

“Sakin Bana hiç bir şeyi ortak koşma ve Ben’im Mâbedimi tavaf ederken, kıyamda, rükûda veya secde olarak ibadet edenler için tertemiz tut!” Hem bütün insanları hacca dâvet et ki gerek yaya, gerek uzak yollardan gelen yorgun argın develer üzerinde sana gelsinler. Gelsinler de bunun kendilerine sağlayacağı çeşitli faydaları görsünler ve Allah’ın kendilerine rızık olarak verdiği kurbanlık hayvanları, belirli günlerde Allah’ın adını anarak kurban etsinler. Siz de onların etinden hem kendiniz yeyin, hem de yoksula ve fakire yedirin. [Hac 22/26-28; bkz. 3,96-97; 2,127; 2,198; 6,143]

Bu âyet-i kerimeden anladığımızı göre: Kurbanlık hayvanlar Allah’ın insanlara verdiği rızıktır; Kurban bayram günlerinde Allah adına kesilmesi ibadettir. Demek ki kurban kesme işinde önemli olan Allah adına kesmektir. Normal âdiyattan bir filli ibadete dönüştüren sır, Ma’bud’un emriyle ve O’nun adına, O’nun istediği hayvanlardan bazılarını onun istediği belirli günlerde boğazlamaktır. Kurban bir rızık ilahî olması hasebiyle etinden hem aile efradı, hem yoksullar, hem de fakirler yerler. Şu yaşadığımız toprak üzerinde kuru ekmeği bile bulama-

yan insanların var olduğunu unutmayınız. Hala yeryüzünde açlıktan bir deri bir kemik kalanların ve ölenlerin bulunduğunu gazete ve tv haberlerinden bile takip edebilirsiniz. Kim bilir bir de hiç kimsenin bilmediği nice fakirler, açlar, miskinler ve muhtaçlar vardır ki, hayat-ölüm arasında gel-gitler içinde adeta bitkisel hayatta yaşıyor gibi yaşıyorlardır. Cumhuriyet ulemaya göre: “Kesilen kurbanın etinden yemek mendup, muhtaçlara vermek ise vaciptir. Ebû Hanife’ye göre ise hem yemek hem vermek caiz, fakat vacip değildir. Emir sîgası her zaman vücup ifade etmez. “Fakiri doyurun” emri, zenginlere verilmeyeceği mânasına gelmez. Zira ashab kurban etini zengin, fakir komşu ve akrabalarına da verirlerdi.” Bu perspektiften hareketle: Günümüzde her kurbanda kesilen milyonlarca kurbanın etleri, zengini-fakiriyle, işçisi-öğrencisiyle, yetimi-öksüzüyle, fakiri-fukarasıyla, genci-yaşlısıyla, erkeği-kadınıyla bütün bir İslamiyet ve insaniyet dünyasına ilahî bir armağan olarak kabul edilmeli ve bu büyük nimeti veren Mün’im-i Hakiki hatırdan çıkarılmaksızın göklerin yerlilere olan bu lütf-u şahanesi olabilecek en geniş çapta kutlanmaya çalışılmalıdır.

KURBAN

KESMENİN DİNİMİZDEKİ HÜKMÜ

Prof. Dr. Beşir GÖZÜBENLİ*

K

urbanla ilgili ayet ve hadisleri bir bütün olarak değerlendiren müçtehit imamlardan her birisi, kendi içtihat sistematüğindeki temel ilkeler gereğı olarak kurban ibadetinin dinî hükmünü belirlemeye çalışmışlardır. Konuyla ilgili görüş ayrılıkları, her bir müçtehidin içtihat sistematüğindeki içtihat ilkelerinin farklılığından kaynaklanmaktadır. Bu içtihatlardan bir kısmı şunlardır:

Dinen gerekli şartları taşıyan kimselerin kurban kesmesi, İmam Ebu Hanife'ye göre vaciptir.

Bu konuda İmam Malik'ten iki görüş nakledilmektedir ki, bu görüşlerden birisine göre kurban kesmek vacip, diğesine göre ise müekked sünnettir. Bilindiğı gibi, Maliki içtihat sistematüğünde vacip terimi, Hanefilerin farz teriminin karşılığıdır. Zira Maliki, Şafii ve Zahiriler başta olmak üzere, müçtehit imamların çoğunluğuna göre, özellikle de ibadet konularında farz-vacip ayrımı bulunmamakta ve bu iki terim aynı anlamda kullanılmaktadır.

Klasik fıkıh kitaplarında yer alan bilgilere göre, başta İbrahim en-Nehai, Leys b. Sa'd, Rebia, Evzai ve Süfyan-ı Sevri olmak üzere, bazı müçtehitlere göre de kurban kesmek vaciptir. Ancak bu müçtehitlerin içtihat sistematiğinde, farz-vacip ayrımının bulunup bulunmadığı netleşmiş değildir. Dolayısıyla, bu müçtehitler kurban kesmenin hükmüne vacip derken, vacibi Malikilerde olduğu gibi farz anlamında mı, yoksa Hanefilerin kullandığı anlamda mı kullandıkları netlik kazanmamıştır.

Maliki mezhebinde, kurban konusunda İmam Malik'in iki görüşünden vacip (farz) olduğuna dair görüşü değil, müekked aynı sünnet olduğuna dair olan görüşü mezhepte ağırlık kazanmıştır. Maliki mezhebindeki müçtehitlerden,

kurban kesmenin vacip (farz) değil müekked sünnet olduğunu kabul edenler de, kurbanı diğer müekked sünnetlerden daha üst derecede gördüklerinden, sünnet olduğunu söylerken de, özel olarak önemini vurgulayan ifadeler eklemektedirler.

Maliki mezhebinde kurbanın sünnet olduğunu söyleyen fakihlerin konuyla ilgili ifadelerinden anlaşıldığına göre kurban kesmek, normal şartlardaki müekked sünnetlerden daha üst derecede bir konumdadır; ancak farz değildir. Farz (vacip) ile müekked sünnet arasındaki bu konumlandırma, adeta Hanefilerin vacip anlayışı paralelindedir.

Görülüyor ki, kurbanın hükmü konusunda, Malikilerin görüşüyle Hanefilerin görüşü, büyük ölçüde paralellik arz etmektedir.

Hanefiler ve Şafiiler başta olmak üzere, müçtehitlerin çoğunluğuna göre, koyun ve keçi, kurban mükellefi bir kişi için: deve, sığır ve manda ise, yedi kişi için kurban olarak kesilebilir.

Şafiiler, Hanbeliler, Caferiler ve Zeydilerin de içinde bulunduğu müçtehit imamların çoğunluğuna göre, kurban kesmek müekked sünnettir. Hanefi müçtehitlerden İmam Ebu Yusuf'tan da bu konuda iki ayrı görüş nakledilmiştir ki, bunlardan birisine göre kurban kesmek vaciptir, diğerine göre ise müekked sünnettir.

Şafii Mezhebine Göre Kurban İbadeti

İmam Şafii'ye göre, kurban kesmeye gücü yeten kimse, yolcu bile olsa, hatta hac için Mina'da bulunuyor olsa bile, kurban (udhiyye) kesmekle mükelleftir. Fakat İmam Şafii'ye göre, kurban kesmek, gücü yeten kimse için müekked aynı sünnet iken, ayrıca kurban mükellefinin bakmakla yükümlü bulunduğu aile fertlerinin her biri hakkında ise, kifai sünnettir. Dolayısıyla, bir ailede kesilen bir kurban, sahibi için aynı müekked sünnetin, aile fertleri içinse kifai sünnetin ifası mahiyetindedir. (Şafii, el-Ümm, II, 221-224).

Şafiilere göre kurban kesmeye gücü yeten kimsenin kurban kesmesi, müekked sünnet ise de, Şafii içtihat sistematığı içerisinde kurban ibadeti, diğer müekked sünnetlerden daha üst derecede bir mükellefiyettir; ancak farz da değildir. Bilindiği gibi, Şafii içtihat

sistematüğinde de, vacip ve farz genellikle aynı anlamda kullanılmaktadır. Dolayısıyla, sünnet ile farz (vacip) arasında ara bir teklifi hüküm bulunmamaktadır. Ancak, kurbanı diğer sünnetlerle aynı seviyede görmedikleri için, normal olarak müekked sünnetlerden üst, farzdan ise daha alt kademede bir ibadet olduğunu belirtirken, bu ara kademe ifade eden bir terim bulunmadığı için, müekked sünnet ifadesi yanında bazı kayıtlar koymayı gerekli görmekteyler. İmam Şafii'nin, kurbanın hükmü konusundaki ifadelerinde, kurbanın sünnet bir ibadet olduğunu, terk edilmesini sevmediğini, ancak farz da olmadığını belirtmesi bu durumdan dolaydır. (Şafii, el-Ümm, II, 221-224).

Bu yüzden, kurbanla ilgili olarak Şafii mezhebindeki temel fıkıh kitaplarında "terk edilmemesi gereken, dini şeairden (dîni sembollerden) olan müekked sünnet" ifadesi yer almaktadır. Dolayısıyla, kurbanın diğer sünnetlerden farklı olarak, sahip olduğu bu özel konumunun, şeair boyutlu, yani İslâm'ın şiarı (sembolü) mahiyetinde bir ibadet olmasından kaynaklandığı ifade edilmiştir. (Nevevi, Mecmu, VIII, 383-384).

Bilindiği gibi, İslâm'ın değerler sisteminde, şeair boyutlu mükellefiyetler özel bir statüye sahiptir. Bu özel statü ise, aynı teklifi hükmü taşıyan dini mükellefiyetlerden, şeair kabilinden olanların, fertle birlikte toplumu da ilgilendirdikleri ve aynı zamanda ilgili dini değerleri topluma hatırlattıkları için, bu özelliği taşımayan mükellefiyetlere göre sahip olduğu daha üst bir konumdur.

Şafii içtihat sistematüğinde de, şeair kabilinden olan dini mükellefiyetlerin sahip olduğu bu özel konum ve bu özel konumla verilmek istenen mesaj, titizlikle öne çıkarılmaktadır. Nitekim, bu anlayışın gereği olarak, Şafii içtihat sistematüğünde, şeair özelliğinden dolayı, kifai sünnetler aynı müekked sünnete, kifai farzlar da aynı farzlara göre, sevap ve sorumluluk açısından daha önceliklidir. (İsnevi, Temhid, 74-78). Yani, herhangi bir dini mükellefiyetin şeair (şiar- sembol) boyutlu olması, onu değerler sistemi içerisinde daha üst seviyede bir konuma getirmektedir. Bu kapsamda, Şafii içtihat sistematüğünde, sırf şeair (sembol) özelliği taşıdığından

dan dolayı, ezan, namazın cemaatle kılınması ve hatta cemaatle namaz kılarken kamet getirilmesi gibi dini mükellefiyetlerin, (farklı içtihatlar bulunmakla birlikte) müekked sünnet olduğu halde, farzı kifaye gibi değerlendirildiği görülmektedir. (Nevevi Mecmu, III, 82 vd.; IV, 182 vd.; Remeli, Nihayetu'l-Muhtac, II, 129 vd.).

Buna göre, Şafii mezhebindeki temel fıkıh kitaplarında, "kurban mükellefiyeti için gerekli şartları taşıyan kimsenin kestiği bir kurban, kendisi hakkında şiar (şeair) mahiyetli aynı sünnet; ailenin kurban kesebilecek durumda olmayan diğer fertleri hakkında ise, yine şiar (şeair) mahiyetli kifai sünnetin ifası için yeterli" olduğuna dair ifade, bu mezhepteki anlayışa göre de, kurbanın İslâm'ın değerler sistemindeki konumunu göstermesi açısından özel öneme sahiptir. (Nevevi, Mecmu, VIII, 383-384).

Görülüyor ki, Şafii mezhebindeki anlayışa göre de, kurban kesmenin hükmü sünnet olarak isimlendirilmekle birlikte, normal şartlardaki müekked sünnetlerden daha üst konumdadır. Yani, Şafii'lere göre de kurban kesmek farz değildir; ancak kurban, şiar (şeair) mahiyetli olduğu için diğer müekked sünnetlerden de daha üst konumdadır. Hatta, bu bilgilerden, Şafii mezhebine göre kurban kesmenin hükmü, Hanefilerdeki vacipten daha üst seviyede bir dini mükellefiyet olduğu anlaşılmaktadır.

Buna göre, hem Maliki ve hem de Şafii mezhebinde yazılan fıkıh kitaplarındaki, kurbanın (udhiyye) sünnet olduğuna dair ifadelerden hareketle, bu ibadetin gerektiği gibi önemsenmemesi sonucuna götüren değerlendirmeler bilimsellikten uzaktır.

Görülüyor ki, kurbanla ilgili ayet ve hadisleri bir bütün olarak değerlendiren müçtehit imamlar, her bir kurban çeşidiyle ilgili dini mükellefiyet derecesini (hükmü), kendi içtihat sistematiğindeki ilkeler çerçevesinde belirlemişlerdir. Müçtehit imamların kurbanın hükmüyle ilgili içtihatlarında, bu ibadetin şeair boyutunun, yani İslâm'ın şiarı (sembolü) olduğunun ayrıca zikredilmesi, özel önem arz etmektedir. Bundan dolayı, kurbanla ilgili içtihatlar değerlendirilirken, bu ibadetin, İslâm'ın şiarı (sembolü) sayılan bir ibadet oluşu sebebiyle sahip olduğu özel konum dikkatten uzak tutulmamalıdır.

*Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Öğretim Üyesi

[Teşrik Tekbirlerini Unutmayalım]

▲ Kurban Bayramına has bir başka vecibe de "Teşrik Tekbirleri"dir.

Zilhicce'nin dokuzuncu günü, yâni Kurban Bayramı'nın arefesinin sabah namazından başlayarak, bütün farz namazların arkasından cemaatle olsun - yalnız olsun, kadın-erkek her müslüman üzerine bayramın dördüncü günü İkindi namazına kadar (İkindi namazı dâhil) 23 vakit tekbir getirmek (yâni Allahü ekber, Allahü ekber, lâ ilâhe illallahü vallâhüekber, Allahü ekber velillâhil hamd demek) vâcibtir.

Şâyet herhangi bir namazdan sonra unutulursa, Teşrik günlerinde kılınacak bir namazın farzını müteâkip kâzâ edilir.

HİKMETLER

HZ. İBRAHİM'İN, İSMAIL'İ KURBAN ETMEK İSTEMESİNİN HİKMETLERİ

1. Kurban ibadeti ile evlat sevgisini ve bütün sevgilileri Allah'a kurban etme ideali verilmiştir. (Hz. İbrahim ve Hz. Muhammed örneği)
2. Kurban ibadeti, Allah'a adanmışlık şuuru verir
3. Kurbanla kişi, sembolik olarak kendini Allah'a armağan etmiş olur
4. Kurban, Allah'ın emrine teslimiyetin ve istikametinin göstergesidir
5. Kurban ibadeti, Allah'ın Hz. İbrahim'i imtihanının devamıdır
6. Kurban ibadeti hakiki ihlası talim eder
7. Kurban, uygulamalı tevhid dersidir, tevhid öğretmenidir
8. Kurban, tarihî tevhid mücadelesinin evrensel bayramıdır.

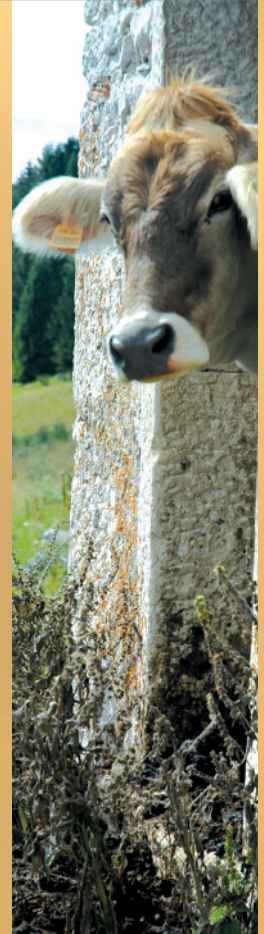
GENEL İSLAM ÇİZGİSİNDE KURBANIN ANLAMI VE HİKMETLERİ

1. Kurban ibadeti, saygın bir İslam şıarıdır
2. Kurban ibadetinde hayırlar-haseneler vardır
3. Kurban ibadeti, kişiyi Allah'a yakınlaştırır, yaklaşmanın remzidir
4. Kurban, çok yönlü yararları olan ilahî bir ikramdır
5. Kurban ibadeti, iman ve kulluğun alametidir, dinî hayatın tezâhürüdür
6. Kurban ibadeti, Allah'ı zikir ve şükürdür
7. Kurban ibadeti Allah'ı fikir ve tefekkürdür
8. Kurban ibadeti, şükür ve teşekkürdür
9. Kurban, Allah'ın cömertliğine kulların bir mukabele-i nâçizânesidir
10. Kurban, Allah sevgisinin ispatıdır
11. Kurban, huzur ve mutluluk verir
12. Kurban, vesile-i rahmet ve berekettir
13. Kurban, belaların def'i için paratonerdir
14. Kurban, Allah'ı ta'zim, kullara şefkattir
15. Kurban kesen dinî mesuliyetten kurtulmuş olur
16. Kurban ibadeti, ahirette bolca sevap getirir
17. Kurban, kesemeyene bile sevap kazandırır
18. Kurban ibadeti, günahların affına vesile olur
19. Kurbanlar ahirette sahiplerine birer binek haline geleceklerdir.

KURBAN İBADETİNİN SOSYAL HAYATA BAKAN HİKMET VE MASLAHATLARI

1. Kurbanlıklar, yeryüzünde bir nizam vesilesidir
 2. Kurban ibadeti, insanlığa Allah'ın büyük bir armağanıdır
 3. Kurban, herkes için, bilhassa fakara için ilahî bir ziyafet sofrasıdır
 4. Kurban, sosyal adaletin sağlanmasına hizmet eden içtimâî bir müessesedir
 5. Kurban, İslam'ın insanlığa yardımlaşma kampanyasıdır, dayanışma seferberliğidir
 6. Kurban, Müslümanların sevgi paylaşımıdır, şefkat ve merhametin izharıdır
 7. Kurban ibadeti, sosyal bir hayır kuruluşudur
 8. Kurban ibadeti, ailevî ve içtimâî birlik ve beraberliğe katkı sağlar
 9. Kurban, küskünlükleri kaldıran, kalpleri buluşturan bir misyon eda eder
 10. Kurban, cimrilik hastalığını tedavi eden bir ilaçtır
 11. Kurban, fakirlerdeki karamsarlığı alır, kadere isyan düşüncesini kurutur
 12. Kurban ibadeti, komşuluk hukukunu da pekiştirir, perçinler
 13. Kurban ibadeti, ekonomik ilerlemeyi ve bilhassa hayvancılığı teşvik eder
 14. Kurban ibadeti, hak yolunda bir infaktır
- (geniş bilgi için bkz.: her yönüyle Kurban, ışık yayınları, 2006)

Soru ve Cevaplarla **KURBAN**

Metin ERHAN

Kurban ne demektir, hükmü nedir?

Kurban; Allah'a yaklaşmak ve O'nun rızasına ermek niyetiyle kesilen hayvan demektir. Akıllı, hür, mukim ve dini ölçülere göre zengin sayılan mümin, ilâhî rızayı kazanmak gayesiyle kurbanını kesmekle hem Cenab-ı Hakka, hem de maddî durumlarının yetersiz olması sebebiyle kurban kesemeyenlere yardımda bulunarak halka yaklaşmaktadır.

Görüldüğü gibi bu bayramın ruhunda Hakka yakınlık ve halka fedakarlıkta bulunma anlayışı vardır. Kurban; -fıkhî hükmü ne olursa olsun- Müslüman toplumların belirli simgesi ve şiarı sayılan ibadetler-

den biri olarak asırlardan beri özellikle milletimizin dini hayatında önemli bir yer tutmaktadır. Kurban, bir Müslüman'ın bütün varlığını gerektiğinde Allah yolunda feda etmeye hazır olduğunun bir nişanesidir.

İlahî dinlerin sonuncusu olan İslam; ferdi, ruhi-derûni hikmetlere ve insanî erdemlere ulaştırmayı öngörürken; toplumlar için, birleştirici ve bütünleştirici bazı emir ve uygulamaları da müesseseleştirmiştir. İslam dininin bu üstün özelliği, zekat, hac ve kurban gibi sosyal boyutlu malî ibadetlerde daha belirgin olarak ortaya çıkmaktadır. Bu ibadetler, asırlardan beri bütün Müslüman toplumlarda, genel esasları ve özü hiç bir değişikliğe ve müdahaleye uğramadan devam etmiş ve yeni nesillere intikal ettirilmiştir.

Kurban ne zaman kesilir?

Kurban, Kurban bayramının birinci, ikinci ve üçüncü günleri kesilir. Birinci günde kesilmesi daha faziletlidir. Kurbanın ilk vakti bayram namazının kılınmasından sonra başlar. Kurbanı geceleyin kesmek tenzihen mekruhtur. İmam Şafî'ye göre kurbanlar bayramın dördüncü günü güneş batıncaya kadar kesilebilir.

Tavuk ve horozdan kurban olur mu?

Kurban, tavuk, horoz, ördek, kaz gibi küçük hayvanlardan kesilmez. Hattâ bunlardan kurban kesmeyi

adayan kimseye hiçbir borç terettüp etmez. Zira bunlardan ne adak olur ne de adak kurbanı. Bu tür hayvanlar, kurban için değil, et için kesilir.

Kimler kurban kesmelidir?

Kurban kesmek, akıllı, buluğ çağına ermiş, dinen zengin sayılacak kadar mal varlığına sahip ve misafir olmayan Müslüman'ın yerine getireceği mali bir ibadettir. Temel ihtiyaçlarından ve borcundan başka 20 miskal (80.18 gr.) altın veya bunun değerinde para veya eşyaya sahip olan kişi dinen zengindir; dolayısıyla Allah'ın kendisine bahşetmiş olduğu nimetlere şükran ifadesi ve Allah yolunda fedakarlığın nişanesi olarak kurban kesmelidir.

Talebe yurtlarına kurban hibe edilebilir mi?

Kurbanı kendi kesmeyip ihtiyaç yerlerine hibe etmek de caizdir. Hatta yarınlamızın teminatı olan öğrencilerimizin yetiştirildiği yerlere kurban parasını verip de kestirmek uygun olan bir hizmet anlayışı ve kurbanı tümüyle değerlendirme halidir.

Taksitle ya da kredi kartıyla kurban alınabilir mi?

Kişi, mülkiyetinde bulunan ve kurbanlık vasfını taşıyan hayvanı, kurban olarak kesebilir. Bu itibarla ister peşin, ister taksitle, isterse kredi kartıyla olsun satın aldığı hayvan, kişinin mülkiyetine geçtiğinden, bu hayvanın kurban edilmesinde sakınca yoktur. Nitekim helal olan her türlü alışverişle kurban da alınır. Taksitle veya kredi kartıyla yapılan alışverişler caiz olduğuna göre kurbanı da taksit veya kredi kartıyla almak caizdir.

Kurban parasını başka yerlerde kullanmak doğru mudur?

Kurban ibadeti için ayrılan paranın başka bir yerde harcanması caiz değildir. Her ibadetin ayrı bir yeri vardır. Zekatın, fitir sadakasının ve kurbanın yeri ayrıdır. Birisi diğerinin yerine geçmez. Dolayısıyla kurban kesilmek üzere verilen parayı alıp başka bir yerde kullanmak caiz değildir.

Kurban bayramından önce, arefe günü hangi kurbanlar kesilir?

Nafile kurbanlar, vacip olan adak kurbanları arefe günü dahil olmak üzere kurban bayramından önce kesilebilir. Udhiyye denilen ve vacip olan kurban ise sadece kurban bayramının ilk üç günü kesilir.

Nafile kurbanlar nelerdir?

Vacip kurbanların dışında, nafile olarak kesilen kurbanlardır. Akika kurbanı, Hacc-ı ifrad yapanların kestikleri kurbanlar, kurban bayramı dışında kesilen kurbanlar, sevabı Efendimiz'e (s.a.s.) ve ölmüşlere bağışlanmak üzere kesilmiş kurbanlar, hep nafile kurbanlardır.

Alınan Kurbanı Daha Sonra Başkaları Ortak Edilebilir mi?

Büyükbaş hayvanlar bir kişiden yedi kişiye kadar ortak olarak kurban edilebilir. Böyle bir hayvan, yedi kişiye kadar ortak olarak satın alınabileceği gibi, alındıktan sonra veya elde bulunan büyükbaş hayvana yedi kişiyi geçmemek kaydıyla başkaları da ortak edilebilir.

Koyunu da birkaç kişi ortak olarak kesilebilir mi?

Siğir ve deveye yedi kişiye kadar ortak olunursa da koyun ve keçiye tek kişi sahip olur, ortaklık caiz olmaz. Ortakların hepsi de kurban niyetiyle ortak olmalı, içlerinden bir kişi olsun et almak niyetiyle ortaklığa girmiş olmamalıdır. Akika, yahut da adak kurbanına niyet etmek ortaklığa mani olmaz. Çünkü bunlar da kurbandır. Kasaplık et niyeti yoktur.

Taksitle kurban alınabilir mi?

Kişi, mülkiyetinde bulunan ve kurbanlık vasfını taşıyan hayvanı, kurban olarak kesebilir. Bu itibarla ister peşin ister taksitle olsun satın aldığı hayvan kişinin mülkiyetine geçtiğinden, bu hayvanın kurban edilmesinde sakınca yoktur.

Gayr-i Meşru yolla kazanılan parayla kurban kesilebilir mi?

İslâm dini kişilerin meşrû işlerle uğraşmalarını ve geçimlerini helâl yollardan elde etmelerini önerir. Buna rağmen gayr-i meşru yolla bir kazanç elde edilmiş ve bu kazancın sahibi belli ise, bunun sahibine iade edilmesi; belli değil ise, karşılığında sevap beklenmeksizin yoksullara veya hayır kurumlarına verilerek elden çıkarılması gerekir.

Bu itibarla, gayr-i meşru yolla elde edilen para ile kurban kesmek uygun değildir. İbadetler helal parayla yapılmalıdır. Bununla birlikte kişi, haram parayla kurban kesmişse geçerli olur. Ancak, gayr-i meşru kazancın sorumluluğundan kurtulmak için,

bu malı yoksullara veya hayır kurumlarına vererek elden çıkarması ve bir daha işlememek üzere tövbe etmesi gerekir.

Kurban bayılırlıkla kesilebilir mi?

Fazla eziyet vermemek maksadıyla, kesim esnasında hayvanın bayılması, kurban olarak kesilmesine engel değildir. İhtiyaç halinde, canlı olarak kesmek kaydıyla, kurbanlık hayvanın uygun tekniklerle bayılmasında bir sakınca yoktur. Ancak Hayvan henüz kesilmeden, şok etkisiyle ölürse, kurban olmayacağı gibi, eti de yenmez.

Kadın kurban kesebilir mi?

Hayvan kesiminde, bu işlemi yapacak kişinin akıl ve temyiz gücüne sahip, Müslüman olmasının dışında bir şart bulunmamaktadır. Bu şartları taşıyan kişi kadın olsun, erkek olsun kurban kesebilir.

Kurbanlık hayvan tartıyla alınabilir mi?

Kurbanlık hayvan, kilo birim fiyatı belirlenmek suretiyle canlı olarak tartılıp alınabilir.

Kurban edilmek üzere satın alınmak istenen hayvanın fiyatı, kesildikten sonra eti tartılarak da belirlenebilir. Ancak kilo fiyatının rayiç bedeli şeklinde belirsiz bırakılmayıp, kesin olarak belirlenmesi ve derisi, kellesi ve sakatatının satıcıda kalmak üzere akitten istisna edilmemesi gerekir.

Kuyruksuz koyunlar kurban edilebilir mi?

Doğuştan kuyruksuz olan veya besilli olması için küçük yaşta kuyrukları boğulmak suretiyle düşürülen koyunların kurban edilmelerinde bir sakınca yoktur. Ancak bir kaza ile değerini azaltacak şekilde kuyruğunun tamamı veya yarısından çoğu kopan hayvanın kurban edilmesi caiz değildir.

Vekalet yoluyla kurban kesilebilir mi?

Kurbanı, kişinin kendisi kesebileceği gibi, vekalet yoluyla başkasına da kestirebilir. Zira kurban, mal ile yapılan bir ibadettir; mal ile yapılan ibadetlerde ise vekalet caizdir.

Vekalet yoluyla kurban kestiren kişi kendi bulunduğu yerde birisine vekalet verebileceği gibi, başka bir yerdeki kişi veya kuruma da vekalet verebilir. Vekalet, sözlü veya yazılı olarak ya da telefon, internet, faks ve benzeri iletişim araçları ile verilebilir.

Kurban kesen veya vekaletle kestiren insanın illâ da kendi kestiği kurbanın etini yemesi gerekir diye bir yükümlülük yoktur. Bu mübahtır. Dolayısıyla kişi, kendi kestirdiği vacip olan kurban etinden de yiyebilir, arefe günü kesilmiş nafile kurban etinden de yiyebilir.

Akika Kurbanı nedir?

Yeni doğan çocuk için şükür amacıyla kesilen kurbanı, "akika" adı verilir. Akika kurbanı kesmek müstehaptır. Akika kurbanı olarak kesilecek hayvanda, diğer kurbanlarda aranan şartlar aranır.

Akika kurbanı, çocuğun doğduğu günden bulûğ çağına kadar kesilebilirse de doğumun yedinci günü kesilmesi daha fazilettir. Aynı günde çocuğa isim verilmesi ve saçının kesilerek ağırlığınca altın tasadduk edilmesi müstehaptır.

Akika kurbanının etinden ve derisinden, kurban sahibi dahil herkes istifade edebilir.

Şükür kurbanı ne demektir?

Temettu ve kıran haccı yapan kişilerin, aynı mevsimde hac ve umreyi ifa ettikleri için, kestikleri kurbanlara şükür kurbanı da denilmektedir. Aynı şekilde kişi, arzu ettiği bir amaca ulaşması veya bir nimete nail olması sebebiyle şükür kurbanı kesebilir. Ancak böyle bir nimeti elde eden kişinin, adakta bulunmadığı sürece, kurban kesmesi gerekmez.

Yolcunun kurban kesmesi gerekir mi?

Yolcu kurban kesmekle mükellef değildir. Ancak kesmesi halinde sevabını kazanır. Sefer halinde iken kurban kesenler; bayram günleri içinde memleketlerine dönerlerse, yeniden kurban kesmeleri gerekmez. Sefer halinde iken kurban kesmeyip de bayram günlerinde memleketlerine dönenlerin, kurban kesmeleri uygun olur.

Türbelerde, törenlerde, açılışlarda kurban kesilebilir mi?

Mezarları tamamıyla sağlam ve sahih düşüncelerle türbe haline getirilen zevat-ı kiramı ziyaret etmenin, onların huzurunda onları şefaathane yaparak Cenab-ı Hakk'a yalvarıp-yakarmanın hiçbir mahzuru yoktur. Önceleri bu niyetle türbeleri ziyaret eden insanlar ve özellikle bunlar arasında zengin olanlar, ziyaretleri esnasında kurban

kesip, etini fakir-fukaraya dağıtmışlar, sevabını da türbe sahibine bağışlamışlardır. Bir teamül haline gelen, örf'e mâlolan bu alışkanlık, sonraları su-i istimal edilmeye başlanmış.. başlanmış ve "Falan zata kurban keseceğim." gibi düşünceler içine girilmiştir. Fakat bu, akide açısından olabildiğine tehlikeli ve insanı küfre sokacak mahiyet taşımaktadır. Bazıları bu niyetle türbelere kurban kesenlere "Kâfir olur!" demektedirler ki, meseleyi böyle ifrat içine sokmaya gerek yoktur. Zira aslında kesilen her hayvan Allah adına kesilmekte ve kesilirken "Bismillahi Allahü Ekber" denilmektedir. Burada dikkat edilmesi gerekli olan husus, hayvanı boğazlayan kişinin niyetidir. Hüküm ona göre verilir. Mesela; bir beldeye teşrif eden devlet büyüğü için kurban kesilirken, onun ayak basması tazim edilerek kesiliyorsa, şirke düşme endişesi söz konusudur ve o hayvanın eti yenilmez. Fakat o vesileyle, Allah için kurban kesilirse, onun eti yenir. Aynı durum, törenler, açılışlar için de geçerlidir. Burada mühim olan kalptir, kalpte bulunan niyettir ve onu da Allah'tan sonra en iyi bilen o şahsın kendisidir. Türbelerde kesilen kurbanlar için de aynı şey geçerlidir.

[Kurban derisi nasıl değerlendirilmelidir?](#)

Kurbanın derisi, bir fakire veya hayır kurumuna verilmelidir. Hz. Peygamber, veda haccında Hz. Ali'ye, kurban olarak kesilen develerinin başında durmasını ve bunların derileri ile sırtlarındaki çullarını sadaka olarak vermesini, kasap ücreti olarak bunlardan bir şey vermemesini emretmiştir (Ebu Davud; Menasik, 20). Buna göre kurban derilerinin para karşılığında satılması, kurbanın kesimi veya bakımı için ücret olarak verilmesi uygun değildir.

[Adak kurbanının bedeli para olarak fakire verilebilir mi?](#)

Adak, kişinin bir ibadeti yapacağına dair Allâh'a söz vererek üzerine borç kılması anlamına geldiğinden, bu borçtan kurtulması için adağını yerine getirmesi gerekir. Bundan dolayı kurban keseceğine dair adakta bulunan kişi, ancak kurban kesmek suretiyle adağını yerine getirmiş olur. Bu itibarla, adak kurbanını kesmek yerine, parasını fakirlere vermek ya da aynı yardımda bulunmakla bu adak yerine getirilmiş olamaz.

Berâe (r.a.) şöyle rivayet etmiştir: Dayım Ebu Bürde kurbanını namazdan evvel kesti. Bunun üzerine Hz. Peygamber (a.s.): "Senin bu koyunun yalnız et içindir" buyurdu. Ebu Burde: "Ey Allah'ın Resulü! Bende bir keçi oğlağı var" dedi. Hz. Peygamber: "Onu kurban et. Fakat senden başkasına yaramaz" buyurdu. Sonra da şunları ilâve etti: "Her kim namazdan evvel keserse ancak kendi nefsi için kesmiş olur. Her kim namazdan sonra keserse kurbanı tamam olmuş ve Müslümanların sünnetine uymuş olur."

Rafi' b. Hadîc (r.a.) şöyle rivayet etmiştir: Ben: Ey Allah'ın Resulü! Yarın düşmanla karşılaşip deve ve koyun ganimetini elde edeceğiz. Halbuki yanımızda bıçak yok, diye sordum. "Hayvanın kendi kendine ölmemesi için acele davran. Kesim bol kan akıtan bir şeyle yapılır ve üzerine Allah'ın adı

bunları kendi eliyle kesti. Keserken de ayağını onların yanlarına basıp besmele çekti ve tekbir getirdi.

Cundub b. Sufyan (r.a.) şöyle rivayet etmiştir: Kurban bayramı günü Hz. Peygamber (a.s.) ile beraber hazır bulundum. Namazı kıldı, namazı bitirip de selam verince, namaz bitmeden önce kesilmiş olan bazı kurban etleri ile karşılaştı. Bunun üzerine: "Kim namazdan önce kurbanını kestiyse onun yerine bir kurban daha kessin. Kim kesmemiş ise besmele ile kessin" buyurdu.

Enes (r.a.) şöyle rivayet etmiştir: Hz. Peygamber (a.s.) kurbanın birinci günü: "Her kim namazdan evvel kurbanını kesmiş ise iade etsin" buyurdu. Bunun üzerine birisi kalkıp: "Ey Allah'ın Resulü! Bu, et yeme arzu edilen bir gündür" dedi de kom-

Kurban İbadeti ile İlgili

HADİS-İ ŞERİFLER

anılırsa onu ye. Yalnız dişle tırnak müstesna. Bunun sebebini anlatayım: Diş bir kemiktir (kesmez), tırnak ise Habeş halkının bıçağıdır" buyurdu. Rafi' dedi ki: Biz bol deve ve koyun ganimetine nail olduk. Bu sırada develerden birisi kaçmıştı. Derken mücahitlerden bir kimse onu ok atıp vurdu da bu suretle hayvanı durdurdu. Bunun üzerine Hz. Peygamber (a.s.): "Bu hayvanlar vahşi hayvanlar gibi kaçıyorlar. Bunlardan herhangi biri kaçarsa işte böyle muamele ediniz" buyurdu.

Enes (r.a.) şöyle rivayet etmiştir: Hz. Peygamber (a.s.) akli karalı alaca ve boynuzlu iki koç kurban etti ve

şularının ihtiyacından bahsetti. Bunun üzerine Hz. Peygamber kendisini tasdik eder gibi oldu. O kişi: "Bende bir oğlak vardır ki bence et için kesilen iki koyundan daha iyidir. Onu (kurban olarak) keseyim mi?" diye sordu. Hz. Peygamber da ona müsaade etti. Ben onun aldığı bu müsaadenin başkasına ulaşip ulaşmadığını bilmiyorum. Hz. Peygamber iki koç kesti. Ardından insanlar küçük bir koyun sürüsüne doğru gidip sürüyü aralarında taksim ettiler yahut parçalara ayırdılar.

Ukbe b. Âmir'in (r.a.) haber verdiğine göre: Hz. Peygamber (a.s.), ona, sahabelere vekaleten tak-

sim etmek üzere bir koyun sürüsü vermişti. (Ukbe de bunları taksim ettikten sonra) geriye bir oğlak kalmıştı. Ukbe bunu Hz. Peygamber'e söylediğinde: "Onu da sen (Ravi Kuteybe arkadaşlarına dağıtmak üzere) kurban et" buyurmuştur.

Zeyd İbnu Erkam radiyallahu anh anlatıyor: "Resulullah aleyhissalâtu vesselâm'ın ashâbı: "Ey Allah'ın Resülü dediler, bayram günü kesilen şu kurban nedir?" "Bu babanız İbrahim aleyhisselâm'ın sünnetidir" buyurdular. Ashab: "Pekiyi, kurban kesmede bize ne gibi sevap var ey Allah 'ın Resûlü!" dediler. "Kurbanın her bir kılı için bir sevap" buyurdular. Ashab tekrar: "(Kesilen kurban, koyun kuzu gibi) yünlü ise ey Allah'ın Resûlü (sevap nasıl olacak)?" diye sordular. Aleyhissalâtu vesselam: "Yünün her bir kılı için de bir sevap var!" buyurdular."

Abdullah İbnu Amr İbnu'l-Âs (radiyallahu anhümâ) anlatıyor: "Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm): "Kurban gününü bayram olarak kutlamakla emrolundum. Onu bu ümmet için Allah bayram kılmıştır" buyurmuştu. Bir adam kendisine: "Ey Allah'ın Resûlü! Ben iâreten verilmiş bir hayvandan başka bir şeye sahip değilsem, onu kesebilir miyim?" diye sordu. Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm): "Hayır, dedi, ancak saçını, tırnaklarını kısaltır, bıyıklarından alır, etek traşını olursun. Bu da sana Allah indinde bir kurban yerine geçer."

Ebu Ubeyd (r.a.) şöyle anlatmaktadır: Bayramda Ali b. Ebu Talip ile beraber buldum. Ali hutbeden önce namazı kıldırıldı ve hutbede: "Hz. Peygamber (a.s.) kurbanlarımızın etlerini (bekleterek) üç gecedden sonra yemeyi bize yasakladı" dedi.

İbn Ömer'in (r.a.) anlattığına göre: Hz. Peygamber (a.s.) şöyle buyurmuştur: "Kimse kurbanının etini (bekleterek) üç günden sonra yemesin."

Hız. Aişe'nin (r.ah.) rivayetinde Abdullah b. Vakid şöyle anlatır: Hz. Peygamber (a.s.) kurbanların etlerini üç günden sonraya (bırakıp) yemeyi yasaklamıştır. Abdullah b. Ebu Bekr de: Bu hususu Amre'ye andım o da bana Abdullah b. Vakid doğru söylemiştir. Ben Hz. Aişe'yi şöyle derken duydum: Resulullah zamanında bedeviden birçok kişi Kurban bayramına yakın Medine'ye doğru yavaş

yavaş yürüyüp geldiler. Bunu gören Resulullah "Kurban etlerini üç gün tutabilirsiniz sonra kalanı dağıtınız" buyurdu. Bu yılı takip eden yılda sahabeler "Ey Allah'ın Resülü birtakım insanlar kurbanlarından kaplar dolusu erzak ediniyorlar, kurban etlerinden yağ eritip biriktiriyorlar" dediler. Resulullah: "İyi de bunu bana niçin söylüyorsunuz?" buyurdu. Sahabeler geçen sene kurban etlerinin üç günden sonra yenilmesini yasaklamıştın da ondan soruyoruz dediler. Resulullah: "Ben o zaman ancak kütleler halinde yavaş yavaş akın edip gelen fakir bedeviden dolayı yasaklamıştım, şimdi kurban etlerinizi yeyiniz, biriktiriniz ve tasadduk ediniz" buyurdu.

Cabir (r.a.) şöyle anlatmaktadır: Hz. Peygamber (a.s.), kurbanların etlerini (bekleterek) üç gün geçtikten sonra yemeyi yasakladı. Bir zaman sonra ise: "Kurban etlerinizi yiyiniz, (kavurup) azık yapınız ve biriktiriniz" buyurdu.

Selame b. Ekvâ'nın (r.a.) naklettiğine göre: Hz. Peygamber (a.s.) şöyle buyurmuştur: "Kim kurban keserse bayramın üçüncü gecesinden sonra evinde kurban etinden bir şey bulunduğu halde sabahlamasın" buyurdu. Ertesi seneye girdiğimiz zaman sahabeler: "Ey Allah'ın Resülü! Kurban etlerini geçen sene yaptığımız gibi mi yapacağız (yani dağıtacak mıyız)?" diye sordular. Hz. Peygamber: "Hayır (bu yıl yiyin, yedirin, azık da edinin) çünkü geçen sene halk arasında geçim zorluğu vardı. Bu sebeple kurban etlerinin halk arasında dağıtılmasını arzu ettim" buyurdu.

Ebu Hureyre (r.a.) şöyle anlatmaktadır: Hz. Peygamber (a.s.): "İslâm'da fera ve atıra yoktur" buyurdu. Ravi İbn Rafi' kendi rivayetinde: Fera, hayvanın ilk doğurduğu yavrulardır. (Cahiliyede müşrikler bu ilk yavruları putlarına) kurban ederlerdi, izahını ilâve etmiştir.

Uveymir İbnu Eşkar radiyallahu anh'in anlattığına göre, "Kurbanını bayram namazından önce kesmiş, sonra da durumu Resulullah aleyhissalâtu vesselâm'a açmıştır. Aleyhissalâtu vesselâm da kendisine: "Kurbanını iade et (yeniden kes, o kurban yerine geçmez)" cevabında bulunmuştur."

KURBAN ve KITALARARASI KARDEŞLİK

Dünyanın birçok bölgesinde afetler, kuraklıklar ve küresel çaptaki bazı olaylardan dolayı açlık ve ölüm sınırında milyonlarca insan yaşıyor. Her yıl olduğu gibi bu yıl da Kurban Bayramı'nda insanımız on

binlerce kurban için vekalet vererek kurbanlarını zor durumdaki ülkelerde kestiriyor. Gözyaşı ve vefa duygularının birbirine karıştığı yardım kampanyaları kıtalar arasındaki kardeşlikleri perçinliyor.

Yardımlar Yerini Buldu

PAKİSTAN

Almanya'dan 41 kişilik bir ekiple Pakistan'a gittik. 4 bin metre yükseklikteki Himalaya dağlarında 4500 köy bulunuyor.

Biz oralara giderek kurbanları kesip dağıttık. Pakistan halkı çok memnun oldu. Orada misyonerler var, organ mafyası var. Yardım yapıyormuş gibi görünenler var. Fakat Pakistan halkı Pak-Türk Derneği'ne güveniyor. Pak-Türk orada insaniyetin, yardımseverliğin ve güvenin markası haline gelmiş desek abartmış olmayız. (Mehmet Çizen-Essen)

DÜNYADAN İZLENİMLER

Canla Başla Çalışıldı

PAKİSTAN

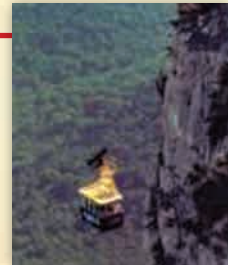
Zor şartlara rağmen Avrupa ve Türkiye'den gelen yardım ekiplerinin canla başla çalıştıklarına şahit olduk. Buralarda kesilen kurbanlar yine Türk vatandaşlarımız tarafından çadırkentlere dağıtıldı. (Mehmet Yılmaz-Krefeld)

Teleferiğe Korkuyla Bindim

PAKİSTAN

Zaten var olan fakirlik deprem bölgelerinde deprem sonrası çok daha dramatik bir hal almış. Bölgeye götürülen yardımların ne derece gerekli olduğuna bizzat şahit oldum. Farklı bölgelerde kurban ve yardımların dağıtımına katıldık. Bölgede karayolları çok kötü. Yaklaşık 100 kilometrelik bir yolu 5 saatte gidebildik. Hatta bir köye ulaşım sadece köylülerin yaptığı ilkel bir teleferikle sağlanıyordu. Binip binmeme konusunda tereddüt yaşamama rağmen gruba öncü olmak zorunda olduğum için cesaretimi toplayarak bindim. Kurban kesiminde Pakistan'daki Türk okullarının desteğini aldık. Çok iyi organize olan okullar deprem bölgesindeki birçok ücra köye de kurbanların ve yardımların ulaşmasında önemli ölçüde katkı sağladı. (Enver Taşkın-Berlin)

Biz İyiyiz, Komşu Çadıra Gidin!

PAKİSTAN

▶ Başta Keşmir eyaletinin başşehri Muzaffer-abad olmak üzere dört değişik bölgede kurbanlar kestik. İki ekip dağlık köylere çıktı.

Yedi çocuğuyla birlikte bir çadırda yaşayan dul bir anneye Gladbach şehrinden küçük çocukların kumbaralarında biriktirmiş oldukları paraları kumbaralarıyla birlikte teslim ettik. Anne "Sizler bizim zor günümüzde yanımızda oldunuz, biz sizlerin yardımlarınızı hiçbir zaman unutmayacağız." diyerek gözyaşları döktü. Kimse Yok mu ve Pak-Türk okulları tarafından kurulan çadır köylerde binlerce çocuğa sahip çıkılıyor. Çadırlarda açılan kurslarda bayanlara biçki dikiş kursları veriliyor. Okullar açılmış, dersler veriliyor. (Enver Ak-Düsseldorf)

Resmî Törenle Dağıtıldı

BURKİNA FASO

▶ Dünyanın en fakir 5 ülkesinden biri olan Burkina Faso'da 15 milyona yakın nüfusun yarısı Müslüman. Ülkede

okuma-yazma oranı çok düşük. Resmî dil Fransızca. Az hastanenin bulunduğu, elektriğin çok pahalı ve lüks, asfalt yolun ayrıcalık olduğu ülkede en çok görülen kuş türü olan akbabalar da fakirliği tescilleyen garip bir görüntü. Bu sene Almanya'dan hayırseverlerin yolladığı kurbanlar vekalet yoluyla Braunschweig'dan gelen Önder Kekeç ve Azmi Polat öncülüğünde Burkina Faso'daki

Türk koleji ile valiliğin organizesinde kesilerek fakir halka dağıtıldı. Okul velilerinin gayreti ile ayarlanan, temiz bir mezbahada kesilen kurbanlar bayramın ikinci gününde devlet töreniyle halka, çeşitli kurum ve vakıflara dağıtıldı. İngilizce eğitim yapan tek okul olma özelliğine sahip Horizon Türk Koleji'nde düzenlenen bu tören, başta bölge valisi Zekeriya Sawadogo olmak üzere askerî ve emniyet yetkilileri, üniversite rektörü, Türkiye fahri konsolosu Aba Bakar Sanou, medya temsilcileri, dinî cemaat liderleri (Müslüman ve Hıristiyan) ve çok sayıda insanın katılımıyla gerçek-

Kıtalar Ötesinden

ARJANTİN

▶ Başkent Buenos Aires'te bulunan Arjantin-Türk Dostluk Vakfı ve Herkül Koleji tarafından 750 koyun

kesilerek fakirlere ve diğer ihtiyaç sahiplerine dağıtıldı. Organizasyona geniş katkıları bulunan Almanya'nın saygın Türk işadamları dağıtım sırasında da bulundular. Ömer Fevzi Bey, bu tarz organizasyonların özellikle Türk kültürünü ve Türkiye'yi tanıma adına ciddi katkı sağladığını söyledi. Aşevleri Genel Müdürü olan Juan Cesear Bey ise bu vesilelerle Türkiye aleyhinde yapılan olumsuz propagandaların önemli ölçüde etki kaybettiğini belirtti. Etler ihtiyaç sahibi Arjantin halkına dağıtıldığı gibi fakirlere yemek veren aşevlerine ve huzurevlerine de verildi. Etlerin bir kısmı da Yahudi ve Hıristiyan din grubu yetkililerine dağıtmaları için teslim edildi. Bu din grubu yetkilileri böyle bir jeste ilk defa muhatap olduklarını ifade ederken heyecan ve mutluluklarını dile getirdiler. Bu esnada duygulanıp gözyaşlarını tutamayan Arjantinliler, Almanya'dan Türk işadamlarına saygı, selam ve teşekkürlerini gönderdiler. Yetkililer, et dağıtım organizasyonunun her kurban bayramında yapılacağını bildirdiler. (M.Aziz Ömeroğlu-B. Aires)

Türk Okulları Yüz Akımız

TANZANYA

Kurban Bayramı'nı Orta Afrika'nın doğu sahillerindeki Tanzanya'da, Almanya'dan bir grupla birlikte geçirdik. Oradaki insanlara yardımları ve kurbanları ulaştırdık. İnsanlar çok çaresiz durumda. Kesim ve dağıtım camilerde organize edildi. Yaklaşık 500 kurban kesildi. Oradaki insanların çoğunun normal zamanlarda et diye bir şey görmediklerini düşününce bu çok ciddi bir yekûn.

Çalışan bir kişinin maaşı ortalama 30 dolar. İnsanlar çok zor şartlarda yaşıyorlar. Halkın büyük bir bölümü fakir. 40 milyonluk Tanzanya'da halkın yüzde 95'inin okuma yazma bilmediği ifade ediliyor. Dar Es Selam şehrinde Türk eğitim gönüllülerinin açtığı Feza Erkek Lisesi bölgedeki insanlar için farklı ve güzel bir fırsat sunuyor. Halk bu ve benzeri okulları bölgede bulunan birçok misyoner okuluna karşı bir fırsat, içine yuvarlandıkları fakirlik ve cahillik girdabından çıkış kapısı olabilecek gelişmelerin öncüsü olarak görüyor. (Adnan Cihan-Berlin)

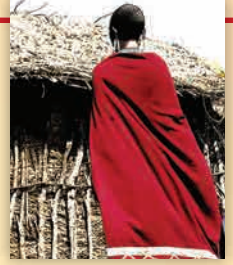

Afrika Halkı Bizi Bekliyor

UGANDA

Ekvator bölgesinde yağmuru ve güneşi bol olan bir Afrika ülkesi olan Uganda'ya giden Almanya'dan bir grup yardımsever insan, kurban bayramlarını Uganda halkıyla birlikte geçirdi. Ugandalı Müslümanlar, bayram namazını aynı safta bir beyaz Müslüman'la birlikte kılmanın kendilerini memnun ettiğini belirterek, dağıtılan kurban etleri için nasıl teşekkür edeceklerini bilemediler.

Bu arada, Uganda'ya ilk defa giden işadama Ali Kafadar, uzun yıllar sömürülmüş bir Afrika ülkesinde eğitim faaliyetlerini sürdüren Türk Işık Koleji'nin üstlenmiş olduğu görevin, hem Türkiye adına hem Türk kültürü adına atılan önemli bir adım olduğunu ifade etti. Kafadar, Kimsesizler Yurdu'nu ziyaret sırasında ismi Ali, Muhammed, Ahmet olan ve kiliseden döndüklerini öğrendikleri Müslüman çocuklarla karşılaştıklarını kaydederek, bunun için Afrika'ya mutlaka yardım eli uzatılması gerektiğini vurguladı.

Kurban Derisini Emen Çocuklar!

UGANDA

Yoksulluğun had safhaya ulaştığı Uganda'da, bu yıl iki yerde 550 kurban kesildi. Kesilen kurbanlar, camilerden, polis merkezlerinden ve okullardan vatandaşlara dağıtıldı. Kesilen kurbanların bir gramının dahi israf edilmediğini söyleyen eğitimci Ersan Dalkılıç, etleri pişirecek tencereleri dahi olmayan insanların, ailece et almaya gelmesi ve birbirleriyle yarışmasının Afrika insanının ne kadar mağdur edildiğinin göstergesi olduğunu belirtti. Uganda'da kurban etlerini dağıtılması sırasında Mannheim'dan giden heyeti en çok etkileyen olay, bir çocuğun kurban derisini eline alarak hem koklaması hem emmesiydi.

Okul müdürü İlhan Erdoğan da, sayıları her yıl artan yardımsever işadamlarına ve vatandaşlara teşekkür etti. (İlyas Arıcan-Mannheim)

Buruk Bayram

Bir bayram günü ve bu şirin kat
Hüzün çökmüş üstüne kat kat
Bir zamanlar dağıtırken her yana şefkat.
Şimdi etrafına saçıyor hasret ve firkat

Dün ziyaret ettik Kervancıyı evde
Çamlıcada kurban kestiğiniz yerde
Unutulmaz asla o tatlı rüya
Hatıralar canlanıyor perde perde

Bazan sevgi masallarında
Bazan hüzün kumsallarında
Sevginiz hep çiçek açtı
Asırlık çınarın dallarında

Hasretiz gülümseten bayramlara
Huzurunda diz çöktüğümüz anlara
Yıllar derman bırakmadı dizlerimizde
Sensiz yürüyemeyiz gülen yarınlara

www.herkul.org'dan alınmıştır.

ÖLÜ VEYA KABİR KURBANI

ÖLMÜŞ KİMSELERE KURBAN KESİLİR Mİ?

Ölü kurbanı veya kabir kurbanı diye bir kurban çeşidi yoktur. Ancak, ölü adına veya sevabı ölüye bağışlanmak üzere kurban kesilebilir. Vasiyeti yoksa, ölen kişiler için mirasçılarının kurban kesmeleri gerekmez. Ancak bir kimse, sevabını ölmüş bulunan anne veya babasına yahut diğer yakınlarına bağışlamak üzere, çeşitli hayır kurumlarına, fakir ve muhtaç kişilere bağışta bulunabileceği gibi, kurban da kesebilir. Ölenin kendisi için kurban kesilmesine dair vasiyeti yoksa, kesen kimse, bu kurban etini fakirlere yedirebileceği gibi, kendisi ve zenginler de yiyebilir. Vasiyet varsa, tamamen fakirlere yedirilmesi veya dağıtılması gerekir.

Ölen kimsenin vasiyeti olmaksızın, sevabı onun ruhuna bağışlanmak üzere kesilen kurbanın herhangi bir zamanda kesilmesi caiz ise de, kurban bayramı günlerinde kesilmesi daha faziletli ve daha sevaplıdır. Ölenin vasiyeti gereğince kesilen kurban ise, ancak kurban bayramı günlerinde kesilir.

Hz. Ali: "Allah Resûlü bana yaşadığım müddetçe kendisi için kurban kesmemi vasiyet etti."

Bir kimse kendi parasıyla aldığı, sevabını ölmüş bir yakınına bağışlamak üzere kestiği kurbanın etinden yiyebilir, başkalarına da yedirebilir. Bu niyetle kesilmesi düşünülen bir hayvanın bayram günlerinde kesilmesi de şart değildir. Her zaman kesilebilir. Hatta arefe günü kesilip fakirlere dağıtılması daha isabetli olur. Çünkü kurban bayramı günü zaten fakirlere et dağıtılacaktır. Arefe günü kesilip dağıtılsa, o gün onların et yemeleri temin edilmiş olur.

Eğer ölen kimse kendisi adına kurban kesilmesini vasiyet etmiş ise bu kurbanın bayram günleri içinde kesilmesi gerekir. Böyle bir kurban etinden kesen kimse yiyemez. Tamamının sadaka olarak verilmesi gerekir.

KURBAN, NEFSANÎ ARZULARIN BOĞAZLANDIĞININ BİR İŞARETİDİR

Eşref ÖNEN

K

urban, kesenin kendi nefesine bedel olarak kesilir. Kişinin kendi nefisini Allah'a kurban etmesi manası taşır. Hz. İsmail gibi kendini ilahî bıçağa emanet edebilme teslimiyetinin sembolik bir ifadesidir. "Kurbanlık hayvan incitilmeden kibleye karşı kesmek için yatırılınca şöyle niyet edilir: "Yâ Rabbi! Şu vücûdum sana karşı o kadar hata, o kadar isyân etti ki, affedilebilmem için bu vücûdu sana kurban etmem icabediyor. Fakat sen şerîatınla insan kurban etmeyi haram kıldığından vücûduma bedel olarak bu hayvanı kesiyorum, kabul eyle Yâ Rabbi, Bismillâhi Allâhü ekber."

Kıymetli bir kalemin yazdığı gibi: "Kurban, insanın nefsanî arzularını ve suffî duygularını boğazladığının da bir işaretidir. Kurban kesen bir kimse artık yüksek duygulara ve ulvî düşüncelere sahip olacak, aşağı, âdî ve bayağı duygu ve düşüncelere tenezzül etmeyecektir. İnsan olarak düşmeyecek, yücecek; gerilemeyecek ilerleyecektir. Herkesin kendi kurbanını bizzat kesmesi ruh metânetini muhafaza etmek içindir."

Nil Production'dan Üç Yeni Albüm! Çocukların Sesinden..

"GURBET"

KIR ÇİÇEKLERİ

Yeter artık efendim,
Bizi daha bekletme!
Dinmiyor hiç elemim,
Hüzünlere terk etme!

Gel, gel, gel artık efendim,
Bizi daha bekletme!

YENİ
CD VE KASET ÇIKTI...

KASET&CD
TÜM MÜZİK
MARKETLERDE

Beyaz Süvercinler

KÜÇÜK KALPLERDEN,
GÜZEL SÖZLER
SICAK MELODİLER...

YENİ
CD VE KASET ÇIKTI...

KASET&CD
TÜM MÜZİK
MARKETLERDE

Peygamberin Gülleri

Yetim Kız

İLK
120 BİN İÇİN
TEŞEKKÜRLER

KASET&CD
TÜM MÜZİK
MARKETLERDE

nil

NİL SESLİ GÖRÜNTÜLÜ ESERLER
PAZ. SAN. VE TİC. A.Ş.

Genel Dağıtım: GÖKKUŞAĞI
Merkez mh. Soğuksu cd. No:31 Tek-er İş Merkezi Mahmutbey/İstanbul
Telf:0212 410 50 00 Faks: 0212 444 85 96

KURBAN OLACAK HAYVANDA HANGİ ŞARTLAR ARANIR?

Kurban olacak hayvan ile ilgili şu şartlar vardır:

1. Kurban, koyun, keçi, sığır, manda, deve veya bu hayvanların türdeşlerinden kesilebilir.
2. Koyun ve keçi cinsinden hayvanların kurban edilebilmesi için birer yaşını doldurmaları gerekir. Ancak altı aylık koyun, bir yaşındaki gibi cüsseli ve gösterişli ise kurban olarak kesilmesi caizdir. Keçinin ise bir yaşını doldurması gerekir. Sığır ve manda cinsinden hayvanlar iki yaşını, deve ise beş yaşını tamamladıktan sonra kurban olarak kesilebilir.
3. Allah'a kurbiyet ve ibadet için kesilen kurbanın semiz, sağlıklı ve azalarının tam olması, hem ibadetin gaye ve mahiyeti hem de sağlık kuralları açısından önemlidir.

Hayvanın kurban olmasına engel olan kusurlar;

- * İki gözünün veya bir gözünün kör olması.
- * Kesilecek yere yürüyemeyecek kadar topal olması.
- * İki kulağının veya bir kulağının kesik olması.
- * Dişlerinin tamamının veya çoğunun dökülmüş olması.
- * Boynuzlarının ikisinin veya birisinin kökten kırılmış olması.
- * Hayalarının ve meme uçlarının kopmuş olması.
- * Kuyruğunun yarısı veya üçte birinden fazlasının kesilmiş olması.
- * Kemiklerinde ilik kalmayacak kadar zayıf ve düşkün olması.
- * Doğuştan kulağı ve kuyruğunun bulunmaması.
- * Kontrol altına alınıp sürüye gönderilemeyecek

ve yemlenemeyecek kadar deli olması.

- * Aşikâr bir halde hasta bulunması.
- Kurban olmaya mani olmayan küçük kusurlar;**
- * Gözlerinin şaşığı veya zayıf görmesi
- * Bir ayağı topal olup diğer üç ayağı ile aksayarak da olsa yürüyebilmesi
- * Doğuştan boynuzsuz veya boynuzunun kırılmış olması
- * Kulakları delik ve yarık veya uçları kesilmiş ve sarkmış olması
- * Dişlerinin bazısının düşmüş olması
- * Otlamasına mani olmayacak derecede deli olması
- * Kuyruğunun, hayalarının veya kulağının üçte birinden daha az kısmının kesik olması
- * Doğuştan kulaklarının küçük olması
- * Uyuz fakat semiz olması
- * Tenasül uzvunun burulmuş olması.

Kurban olacak hayvanda bulunması gereken 4. şart da kurbanın kesileceği zamanla ilgilidir. İbadetlerin Allah'ın istediği zaman ve şartlarda gerçekleştirilmeleri gerekir. Bu itibarla, kurbanın sahih olabilmesi için belirlenmiş vakit içinde kesilmesi gerekir. Bu belirlenen vakit de kurban bayramının ilk üç günü yani büyük zilhicce ayının 10, 11 ve 12. günleridir. Bayram namazının kılınmasından, 3. günü güneş batımına kadarki zaman dilimidir. Şafii mezhebine göre bu süre, bayramın 4. günü akşamına kadardır.

5. Kurbanın ibadet niyetiyle kesilmesi şarttır.

13 ADIMDA

Kurban Kesme

Yusuf ÖMEROĞLU

“Rabbin için namaz
kıl ve kurban kes”

(Kevser sûresi, 2)

- 1- Kurbanın kesileceği yer temiz olup özenle seçilmelidir.
- 2- Hayvan, kesim yerine incitilmeden götürülür.
- 3- Kesileceği zaman kibleye karşı ve sol tarafı üzerine yatırılır.
- 4- Şu ayetler, hayvan besmele çekilip kesilmeden önce veya sonra okunur:

إِنِّي وَجَّهْتُ وَجْهِيَ لِلدِّينِ فَطَرَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ حَنِيفًا

“Ben batıl dinlerden uzaklaşarak, yüzümü, gökleri ve yeri yaratan Rabbülâlemin’e yönelttim.” (En’âm suresi, 6/79)

قُلْ إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ لَا شَرِيكَ لَهُ وَبِذَلِكَ أُمِرْتُ وَأَنَا
أَوَّلُ الْمُسْلِمِينَ

“De ki: “Benim namazım da, her türlü ibadetlerim de, hayatım da ölümüm de hep Rabbülalemin olan Allah’a aittir. Eşi ortağı yoktur O’nun. Bana verilen emir budur. O’na ilk teslim olan da benim.” (En’âm suresi, 6/162-163)

- 5- Bu ayetler okunduktan sonra devamla “Allah’ım dostun

İbrahim'den habibin Hz. Muhammed'den sallallahu aleyhi ve sellem kabul buyurduğun gibi benden de kabul buyur." şeklinde veya benzer bir tarzda dua edilir. Daha sonra Allahu Ekber ve La ilahe illallah denerek tekbir ve tehlil getirilir.

6- Kurbanı kesen kimse hayvana eziyet vermeye dikkat etmelidir. Bıçak hayvana gösterilmemelidir. Kullanılacak bıçak keskin olmalıdır.

7- Kibleye karşı yatırılan hayvan, sağ elle tutulan bıçakla kesilirken, "Bismillahi Allahü Ekber" denir. Kurbanı başkasına kestiren kimse de, hayvan kesilirken "Bismillahi Allahü Ekber" der. [Kurbanı kesen kimse keserken Allah'ın adını zikretmeyi (besmele) kasten terk ederse Hanefî mezhebine göre bu hayvanın eti yenilmez.]

8- Kesilen hayvan fazla acı duymaması için, hareket hali sona ermeden derisi yüzülmemelidir.

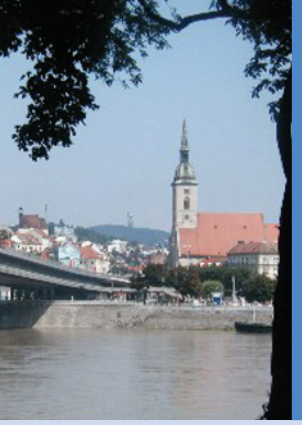
9- Kurban sahibinin, kurban kesildiği gün, ilk yemeğini kurbanın ciğerinden seçmesi güzel bir davranıştır.

10- Sığır, manda, koyun ve keçi cinsinden hayvanlar yatırılıp çenelerinin hemen altından boğazlanır. Deve ise ayakta sol ön ayağı bağlanarak göğsünün hemen üzerinden kesilir.

11- Kesim işlemi boğazın iki tarafındaki şah damarları, yem ve yemek borusu kesilerek yapılır.

12- Hayvanın kanı iyice akması için bir süre beklenilir.

13- Kurban kesildikten sonra çevre temizliğinin iyice yapılması gerekir. Hayvanın artan parçalarının toprağa derince gömülmesi ve mümkün olduğu ölçüde dışarıda hiçbir parçasının bırakılmaması gerekir. Bu şekilde bir hareket, kurbanlık hayvana ve kurban ibadetine bir saygının ifadesidir.

BİR KURBAN HİKAYESİ

Ahmet ÖZDEMİR

İçinden Tuna
geçen ülkeye
vardığımda,
kurban mevsimi
değildi ama bir
kurban hikayesi
dolaşıyordu
dillerde.

Çocukluğum, İznik gölünün kenarında, adını da bulunduğu mekandan almış bir köyde geçti. Her yıl nisandan sonra, köyde meraklı bir bekleyiş başlardı. "Göl ne zaman kurbanını alacak?"

Köylü, göl kurbanını almadan göle girmezdi... Her ne kadar, hafta sonları piknik için göl kenarına gelenler uyarılsa, aman şu kısımlarda girmeyin, aman yüzme bilerseniz de fazla açılmayın dense de, mayıs sonları, haziran başlarında göl kurbanını alırdı. Ondan sonra köylü göle girmeye başlardı. Bu, o kadar kanıksanmış bir hadiseydi ki, boğulmanın acı yanı artık yıllar içinde göle girilme vizesine dönüşmüştü.

Yıllar geçti, çocukluğum göl kenarında kaldı. Önce köyümden sonra da ülkemden ayrıldım. Gittiğim ülkenin, kenarında çocukluğumu bıraktığım türden gölleri yoktu; ama "Tuna"sı vardı. Onun da kenarında piknik yapılıyor, onda da yüzülüyordu. Ve o da kurbanını alıyordu.

İçinden Tuna geçen ülkeye vardığımda, kurban mevsimi değildi ama bir kurban hikayesi dolaşıyordu dillerde. Ve bir defter elden ele. Ali'nin günlüğü dediler. Ali kim dedim, kurbanımızmış...

Devam ettiği üniversitenin üçüncü sınıfında derslerini dondurmuş. İçindeki anne özlemini, sıra hasretini, gençlik sevdalarını dondurmuş. Bir kutlu emre boyun eğip, içinden Tuna geçen ülkeye gelmiş.

İşte onun gelişiyse Tuna bir coşmuş bir coşmuş ki... Onu sinesine saracağı, sarıp sarmalayacağı günü ipele çekmeye başlamış. O günden sonra

Tuna, kenarında piknik yapanların içinde Ali'yi arar olmuş hep. Ve bir sabah Tuna, daha bir ümitle uyanmış güne. İçinde, büyük buluşmanın o gün gerçekleşeceğine dair bir his varmış.

Sabah ilk gelen piknikçi grubunun içinde, kurban çehreli biri yokmuş. İkincide de, üçüncüde de. Tam umudunu kesmek üzereyken bir sıcaklık hissetmiş Tuna sinesinde; bir ılık nefes yayılmış ta doğduğu yerden Karadeniz'e döküldüğü deltaya kadar. O'ymuş içindeki, Ali'ymiş. Tuna piknikçileri gözlerken, herkesten uzak bir yerde piknik yapan bir öğrenci grubunun içindeymiş sevgilisi; olacak ya, bir sebep olacak ve sevgililer buluşacak ya, Ali, yüzmek için Tuna'ya giren ama yüzmeye bilmediğinden çırpınmaya başlayan bir öğrencisini kurtarmak için atmış kendisini özlemle bekleyen Tuna'nın kollarına. Tuna bu, fırsatı kaçırmı; bir sarmış bir sarmış ki sevgilisini.. bir gün sonra alabilmişler kollarından.

Tuna'nın bu hasretini bilmeyenler; "Ali Tuna'da boğuldu." demişler. Annesi, "Kurban olduğum yavrum!" diye ağıt yakmış. İçinden Tuna geçen ülkenin insanları ise, kendi çocuklarını kurtarmak için önce memleketini, anne babasını, sevdalarını; daha sonra da, hayatını feda eden bu kurbanı hiç unutmamışlar.

Onun arkadaşları nereye gitse, hangi kapıyı çalsa, siz kurbanın arkadaşlarısınız diye karşılanmışlar. Ve o günden sonra, Tuna'nın suladığı topraklarda pek çok okul ve yurt açılmış; Tuna'nın suladığı topraklardan, pek çok Kurban çehreli, Ali sevdalı gençler yetişmiş.

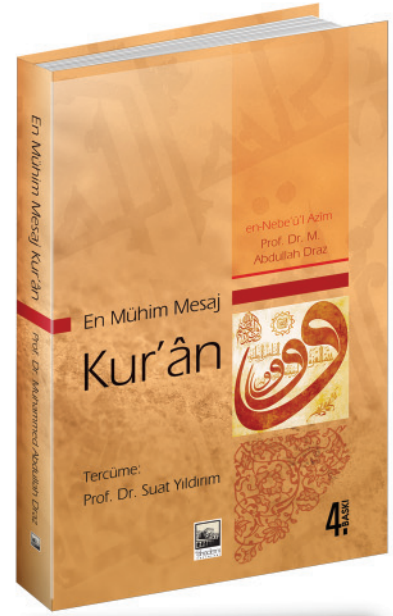
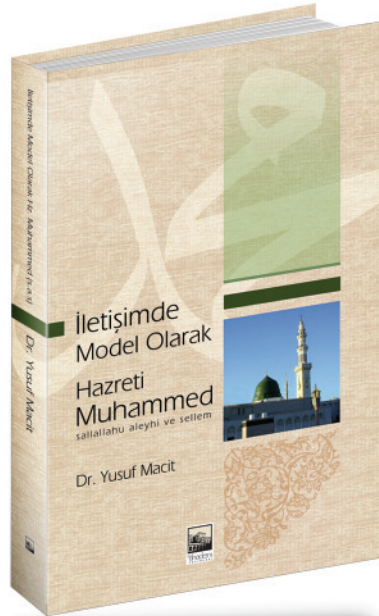
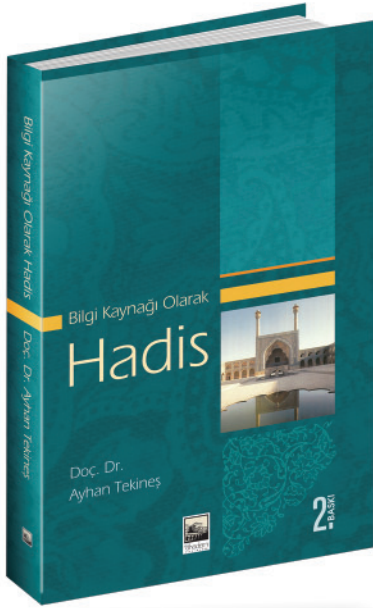
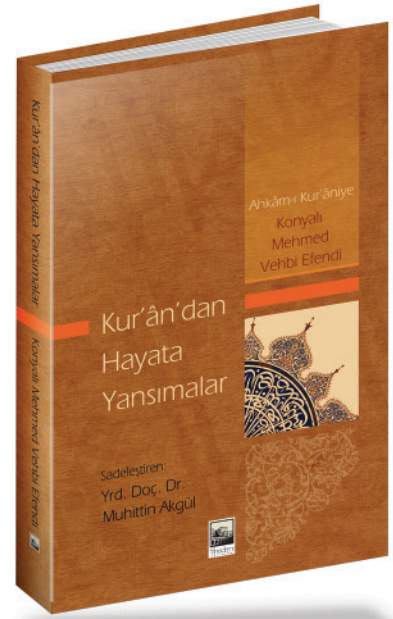
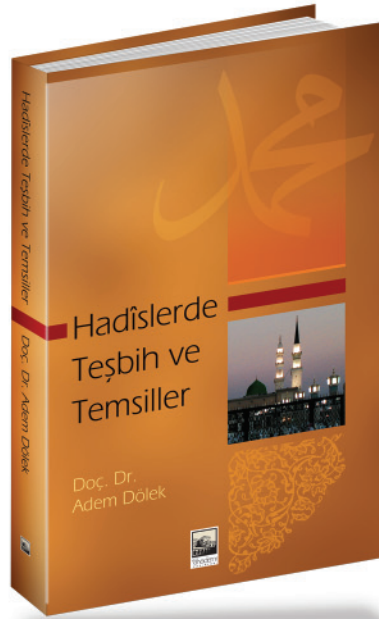
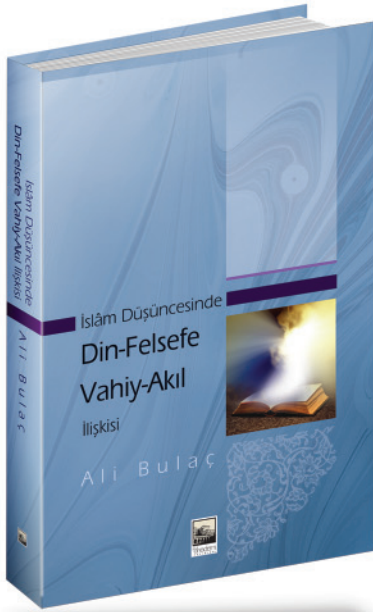
KURBAN, ALLAH'A ŐUKÜR VE TEŞEKKÜRDÜR

Kurban, Allah'a Őükretmek içindir. Âyet-i kerimede "Şükredesiniz diye" kaydı bunu ifade etmektedir. "Biz kurbanlık büyükbaş hayvanları da sizin hakkınızda Allah'ın dininin Şeâirinden kıldık. Onlarda sizin için hayır vardır. Onlar boğazlanmak üzere saf halinde dururken onları keŐtiđiniz zaman Allah'ın adını anın! Yanı üstü yere yıkılınca da onlardan hem siz yiyin, hem kanaat gösterip istemeyene, hem de isteyen fakire yedin. İşte Şükredesiniz diye bu hayvanları sizin emrinize (istifadenize) verdik." (Hac 22/36)

Kurban, zengine Şükür duygusunu aŐılar, fakire de teşekkür duygusunu. Sadece teşekkür duygusunu değil, aynı zamanda kalbinden zengine karşı olan kin, nefret, haset gibi kötü duyguları da çıkarır. Sene boyunca kesilen hayvanların çoğunluk etlerini azınlık zenginler yer iken, fukaranın gönlünde meydana gelen negatif duygular, ancak kurban bayramı gibi, kesilen kurbanların etlerini zengin-fakir ayrımı yapılmaksızın herkesin yediği bir ortamda çoğunluk fakirlerin gönüllerinden eriyip gitmektedir. Bununla beraber "kurban, fakirin de varlıklı kullar vasıtasıyla Allah'a Őükretmesine vesile olur." (Akademi AraŐtırma Heyeti, Bir Müslümanın Yol Haritası, s.580.)

YENİ AKADEMİ YAYINLARI SİZLERLE!..

Dinî ve ilmî eserlerin bulunduğu nokta: Yeni Akademi Yayınları

www.kitapkaynagi.com

"Kitaba ulaşmanın en hızlı yolu..."

telefon: 0216 318 60 11

www.yeniakademiyayinlari.com

ve diğer seçkin kitapçılarda

ÇOCUKLARA KURBANI ANLATMAK

Uzm. Psk. Farika Teymur ARTIR

Bu ibadetin ne için yapıldığı çocuğa ne kadar bilinçli ve etkileyici anlatılırsa onun çok yönlü gelişiminde de o kadar etkili olacaktır.

Çocukların hayatında bayramların büyük yeri vardır. Bayram günü ev içindeki tatlı koşuşturmalar, büyüklere ziyaret veya eve gelen misafirler, bayram sofrasında aile ve dostlarla bir araya gelişler, yenilen yemekler hayat boyu tatlı anılar olarak hep hatırlanır.

Kurban, Ramazan'dan farklı olarak çocuklara anlatımında daha hassas davranılması gereken bir ibadet. Bir canlının Allah rızası için hayatına son verilmesi onun hayatının sona ermesi ile Yaratana yaklaşmaya çalışılması konusunun henüz ölüm olayını tam anlayamayan çocuklara dikkatle anlatılması gerekir.

Bu ibadetin ne için yapıldığı çocuğa ne kadar bilinçli ve etkileyici anlatılırsa onun çok yönlü gelişiminde de o kadar etkili olacaktır. En etkileyici ve etkisi kalıcı olan anlatma metotlarından biri hikaye metodudur.

Allahın dostu ve Resulü Hz. İbrahim Peygamber'in oğlunu kurban etmeyle emir olunması ve onun bu emir karşısındaki

nefis mücadelesi, oğluya birlikte Allah'a teslimiyetleri ve bu teslimiyeti, yüce Yaradan'ın bir koç göndererek mükafatlandırışının anlatıldığı kissa, somut düşünce evresindeki çocukların Kurban bayramını kutlama heyecanını içinde duymalarını kolaylaştırır. Bu kissa bütün semavi din mensuplarının inandığı bir kissa olarak dinler arası diyalogun da temelini teşkil eder.

Kurban, bütün semavi dinlerde uygulamada farklılıklar olsa da bilinen, kulun yaratana yaklaşmasını sembolize eden bir ibadet. Hatta semavi olmayan dinlerde de çeşitli ve ilkel şekillerde uygulanıyor. Yüce dinimizde ise Kur'an-ı Kerim'de gerek hac ibadeti içinde gerekse Hz. İbrahim'in hikayesi ile birlikte zikredilen bir ibadet. Kesilen kurbanların ne eti ne kanının Allah'a ulaşmadığının buna ihtiyacının da olmadığını bilinip sadece Yaratan'ın rızasına ve sevgisine ulaşmanın gaye edinilmesinin istendiği bir ibadet. Sahip olunan her şeyin Yaratan'a ait olduğunun bilinip O'nun rızası için feda edilmeye hazır olduğunu göstermeye dayanan bir ibadet.

Bununla beraber çocuğun konu ile ilgili soru sorması durumunda onun ruhuna, kalbine ve mantığına hitap eden cevaplar verilmelidir. Çok detaylı cevaplar yerine sadece sorunun cevabının kısa ve öz bir şekilde verilmesi ve bunun uygun örnekle desteklenmesi gerekir. Kurban kesilmesi her çocuk üzerinde farklı etki yapar. Çok duygusal olup ilk gün et yiyemeyen çocuklar olduğu gibi bunu hayatın bir parçası olarak görüp hayvana merhamet duymakla beraber etini iştahla yiyen realist çocuklar da vardır. Yine bazı çocuklar biyolojik konularla son

derecede ilgilidir. Hayvanları çok sevdiği halde ölüm olayını çok mantıklı bir şekilde kabul edip kurbanın vücudunu inceleyen ve organları tanımaya çalışıp kendi vücuduyla kıyaslayan çocuklar vardır. Bu gibi çocukların ileriki yıllarda meslek seçiminde biyoloji ile ilgili alanlara yönelip bu alanlarda başarılı olduğu örnekler çoktur.

Kurbanla ilgili çocuğun yaşı ve kişiliğine göre davranılmalı ve çocuğun bizzat besleyip duygusal olarak bağlandığı hayvanını kurban olarak vermesi gibi çocuğun sınırlarını zorlayacak davranışlardan da kaçınılmalıdır. Bu gibi durumlar çocukların bazısında travma etkisi yapmaktadır.

Kurban ibadetinin anlamını tam olarak anlaması ve bununla hayatında farkındalıklar yaşaması çocuğun yaşına uygun şekilde zamanla birçok konuda bilinçlendirilmesi ile mümkün olabilir. Bunlardan bazıları şunlardır:

Yaradılışın gayesi, hayat ve ölümün anlamı, semavi dinlerin birbirini takip etmesi, tarihsel gelişmeler, insanlığın gelişimi, canlılar dünyası, canlıların birbirlerine ihtiyacı, tabiattaki doğal denge, hayvanları ne için beslediğimiz, sağlık ve sağlıklı yaşamak için ihtiyacımız olan besinler, hayvanlarla dostluk, onlara eziyet edilmemesi gereği, imtihan dünyasında olma, insan ilişkileri, yardımlaşma vb.

Görüldüğü gibi Kurban ibadeti bütün ibadetler gibi çok yönlü bir ibadet olup fitratları gereği dinî konularda eğitilmeye son derece müsait olan çocukların çok yönlü gelişiminde onun idrakini canlandıracak motivasyonunu artıracak bir zemin de teşkil eder.

NIÇİN KURBAN KESMELİYİZ?

Musa Hûb

ağımızın dinî, millî, kültürel, ekonomik, ilmî, sosyal ve ailevî şartları itibarıyla Müslümanları geçmiş yüzyıllardan daha çok kurban kesmeye sevkeden birtakım sebepler, hikmetler ve maslahatlar vardır. Bu faktörlerin özünde yatan illet ise "dine sahip çıkma şuuru"dur.

Günümüz Müslümanlarının daha çok kurban kestirmek görevinde olmaları gerektiğini ortaya koyan, kısaca kurban seferberliğine sevk eden faktörlerden bazılarını şöylece sıralamak mümkündür:

- Kurbanın kişisel, ailevî, sosyal, ekonomik, dünyevî, uhrevî pek çok hayırları doğuran önemli bir İslam şîârı olduğunu ümmet arasına tam bir şekilde yerleştirmek, yaygınlaştırmak ve şuurlandırmak gayreti.
- Allah katında en sevimli ibadet olan kurbanda, bir vâcip kurbanla yetinmeksizin, birçok nafîle ile de iştirak ederek o en sevimli ibadet ecrini artırma, onu daha bir sevgili hale getirme düşüncesi.
- Çokça kurban kestirerek, vacip olan kurban ibadetine ayrıca "Allah yolunda infak" buudu

kazandırıp, maddi imkanlarını Allah yolunda sunanların ahirette kazanacakları sevaplara talip olma niyeti.

- Ümmet-i Muhammed'e dinî, ilmî ve manevî hizmet eden eğitim-öğretim kurumlarını nakdî yardımla fiilen destekleme mefkûresi; Allah'ın adının insanlığa anlatılması istikametinde hizmet eden hayır kuruluşlarına bolca kurban bağışında bulunmak suretiyle, onların arkasında Ensar gibi durarak mal ile Allah yoluna

ümme-i Muhammed'in kurban- da bayram etmesini, herkesin tam bir sevinç, mutluluk, huzur, paylaşım, yardımlaşma, ziyafet, zerafet ve ziyaret atmosferi yaşamasını sağlama düşüncesi.

- Peygamberimiz gibi davranarak, kurban kesemeyen fakir Müslümanlar adına kurbanlar kesmek suretiyle peygamberâ- ne davranma şefkati ve itâati.

- Başta Peygamberimiz'in ruhaniyeti olmak üzere, sevaplarını geçmiş din büyükleri, mana erleri, dedelerimiz ve ninelerimizin ruhlarına bağışlama vefa ve sadakati.

- Mahşerde sırat köprüsünden geçmek için üzerine binilecek

hizmet etme arzusu, bu şekilde hizmet edenlerin uhrevî kazançlarına ortak olma fikri.

- Kurban kesmenin dinî gerekliliği ve mes'ûliyeti konusunda bilgisizliğinden veya gafletinden ötürü kurban kesmeyen pek çok zengin mümin ve müslümanların uyarılması, bilgilendirilmesi ve yönlendirilmesi vazifesi; ve onlara geçmişî kaza ettirerek telafiye imkan sağlama ödevi.

- Efendimiz'in sünnetine uyararak, bolca kurban kestirmek suretiyle

binî sayısını artırma maksadı ve fakir mü'minleri sırat binişsiz bırakmama merhameti.

- Kurban verenin, aslında başkasına değil kendisine vermekte olduğu inancı.

- Her bir tüyüne (kılına) karşılık bir sevap verileceğini bildiren hadislere dayanarak mümkün mertebe daha çok kurban kestirerek daha ziyade sevaba nail olma talebi.

- Yeryüzünde akan kanlarda kendi sorumluluk payımızın olduğuna inanma bilinci; ve bu bilincin gereği olarak akan kanların "günahlarımıza bakan kefareti"ni, her bir cana karşılık kurbanlık 100'er deve (veya

100) koyun bulmakla ödeme muhasebesi.

- Kurban mâî ibadetinin, -gönüllüler hareketi vesilesiyle- ölüm sonrası defteri kapanmayacak olan üç sınıfa birden, yani hem sadaka-i câriye, hem iyi nesil, hem de istifade edilen bir ilim yolunda harcanıyor olması gereği.

- Kurban infâkının, -gönüllüler hareketi vasıtasıyla- sadaka ve zekatın sarf yerlerinden üç tanesine birden, yani hem fakir öğrencilere, hem kalpleri dine ısındırılmış/ısındırılacak olanlara ve hem de Allah yolunda hizmet edenlere harcanıyor olması hakikati.

- Kurbanlarla insanlığı İslam'a ısındırma ideali.

- Ne kadar çok kurban kesilirse o kadar çok Allah'a yakın olunacağı telakkisi; ve Allah'a yakınlık için kesilen kurbanı, öncelikle Allah'a yakın olanlara harcamak daha dinî ve daha ilâhî bir yaklaşım tarzı olacağı.

- Kurbanların etleri veya kanları değil, sadece kestirenin kalbindeki takvanın Allah'a yükseleceği itikadi ve neticede Allah rızasına nail olunacağı beklentisi.

- Kurban bayramı başta olmak üzere diğer kutsal zaman dilimleri eğer dinin ihyası istikametinde basiretlice değerlendirilebilir ise geleceğin büyük bayramına ulaşabileceği ümidi.

OSMANLI MEDENİYETİNDE BAYRAM VE KURBAN

Betül KARAKURT

Osmanlı medeniyeti, hayata ait her unsurunu teferruatıyla düzenleyen bir sisteme sahipti. Gündelik hayata ait basit bir unsur bile kendi içerisinde bir mana manzumesi teşkil etmekteydi. Bugün vaka-i âdiyeden kabul edilen okula başlama törenleri bile Osmanlı medeniyetinde hususi bir mahiyete ve merasime sahipti. Osmanlı insanının hayatında çok büyük bir yer tutan unsurlardan bir tanesi de bayramlardı.

Din, dünyada büyük diye nitelenebilecek bütün medeniyetlerin yapıcı, kaynaştırıcı ve belirleyici unsurudur. Dine ait hususlar doğrudan veya dolaylı olarak gündelik hayatı düzenler. Osmanlı medeniyeti de bu kapsamda teşekkül eden bir yapıya sahipti. Bayramlar, bu yapı içerisinde büyük bir önem taşımaktaydı. Osmanlı medeniyetinde bayramların iki yönü vardı. Bir yönüyle bayramlar, Allah'ın emrini yerine getirmiş olmanın manevi hazzını barındırırken bir yönüyle de çeşitli eğlencelerle bu sevincin ortaya konulmasına zemin hazırlıyordu. Yardımlaşma, Osmanlı toplumunda her zaman hassasiyetle devam ettirilen bir gelenektir. Hususiyetle vakıflar vasıtasıyla yardımlaşma kurumsal bir boyut kazanmıştı. Bayramlarda da yardımlaşma artmaktaydı. Özellikle kurban bayramı, yardımlaşmanın daha büyük bir boyut kazandığı zaman dilimlerinden idi.

Osmanlı toplumunda mahallenin nüfus yapısı homojen bir nitelik arz ederdi. Zengin – fakir mahalle gibi bir ayırım yoktu. Zenginle fakir aynı mahallede yaşardı. Bu durum, zenginin fakiri bilmesine ve ona yardımcı olmasına zemin hazırlardı. Ayrıca her mahallede bulunan bir veya birden fazla vakıf ve tekkeler yardımlaşmanın daha düzenli bir şekilde ilerlemesine sağlıyordu. Kurban bayramında da bu kurumlar vasıtasıyla kurban kesemeyen insanlar gözetilmekte ve incitici olmayan bir yöntemle onların da kurban etinden faydalanmalarını temin edilmekteydi. Dolayısıyla kurban

bayramı toplumsal anlamda dayanışmanın ve kaynaşmanın en yükseğe çıktığı bir zaman dilimi halini alıyordu.

Bayramların diğer bir yönü, eğlence ve neşedir. Osmanlı medeniyetinde her unsurun belli bir ölçü altında, bir çerçevede şekillendirildiği gibi eğlence ve neşe de birtakım ölçülerle düzenlenmişti. Özellikle günümüzün ölçüsüz eğlence anlayışından tümüyle uzaktı. Kurban bayramları dolayısıyla yapılan eğlencelerde de toplumsal yarar gözetilir, bu eğlence ve şenliklerin eğitici bir mahiyet taşımasına dikkat edilirdi. Mahalle içinde çocukların, bazen de büyüklerin katıldığı çeşitli şenlikler düzenlendiği gibi padişahın veya herhangi bir vilayetteki valinin himayesi altında bayram boyunca süren şenlikler de düzenlenmekteydi. Özellikle bayram öncesinde bir zafer kazanılmışsa bu şenlikler daha da canlı geçmekteydi. Mesela, II. Murad döneminde 1444 senesinde Varna zaferinin ardından dönemin başkenti Edirne'de bayramda üç gün üç gece süren şenlikler yapılmış; bu şenliklere padişah da bizzat nezaret etmiştir. Hem bu şenlikte hem de benzeri şenliklerde binicilik, okçuluk ve güreş gibi çeşitli spor müsabakaları yapılmakta; böylece bir yandan halk ile padişah aynı eğlence unsuru ile eğlenmiş olmakta hem de eğlenmenin yanında eğitime de yer verilmekteydi.

Kısaca değinilmeye çalışılan medeniyetimizdeki bayram ve kurban geleneğine bakıldığında, bayramın da kurbanın da özeli bir mana etrafında örgüldüğü ve gerek içerik ve gerekse eğlence ve şenlikleri itibarıyla toplumsal hayatın daha sağlıklı bir şekilde yaşamasına ve ilerlemesine zemin hazırladığı görülmektedir. Osmanlı medeniyetinde bayramların kaydedilen bu hususiyetleri yabancı seyyahların da dikkatini çekmiş ve bayramlar vasıtasıyla sergilenen toplumsal dayanışmaya eserlerinde büyük bir hayranlıkla yer vermişlerdir.

KURBAN ÇEŞİTLERİ

Udhiyye (dahiyye): Belli vakitte belli hayvanların dinen belirlenmiş usulde Allah için kesilmesidir. Örfte ve İslam hukukunda kurban denilince kurban bayramında ibadet olarak kesilen hayvan anlaşılır ki bu kurbanın adı dinen udhiyye (dahiyye)dir.

Adak (nezr) kurbanı: Dinen mükellef olmadığı hâlde kişinin Allah'a karşı böyle bir vaatte bulunarak üzerine vacip kıldığı kurbandır. Bu kurbanın etinden kurbanı kesen kişi, usul ve fûru denilen çocukları ve ebeveyni yiyemez.

Akika kurbanı: Çocuğun doğumunun ilk günlerinde Allah'a bir şükran nişanesi olarak kesilen bu kurban, adını yeni doğan çocuğun başındaki saçın isminden almıştır.

Kabir kurbanı: Ölen kimse adına kesilen kurbandır.

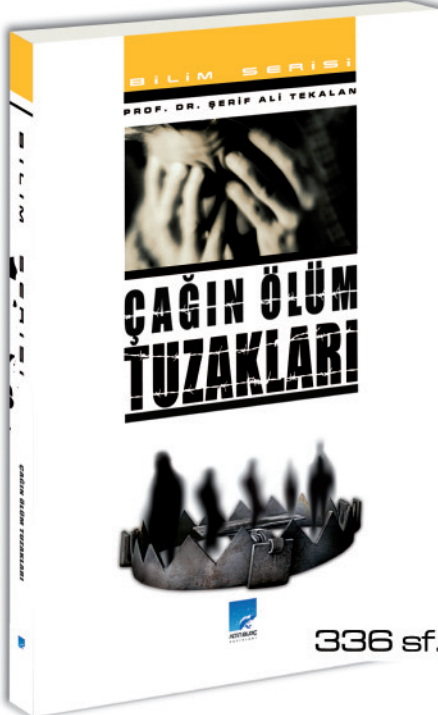
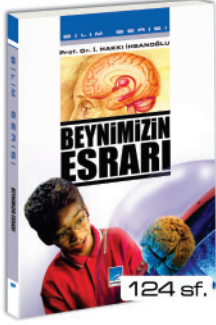
Şükür kurbanı: Kıran ve temettu' haccı yapanların kestikleri kurban.

Ceza ve kefareî kurbanı: Hac ve umrede vacibin terki veya ihram yasağının ihlali hâlinde kesilmesi gereken kurbandır.

Hayata Bir Altın Burç'tan bakmak...

İnsan, diğer yaratılmışların aksine; ailesiyle ilgili olduğu gibi dünyayla, yakın çevresiyle olduğu gibi diğer insanlarla da ilgilidir.

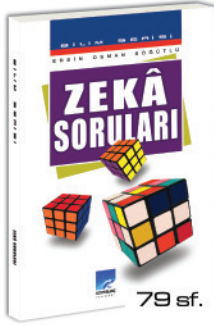
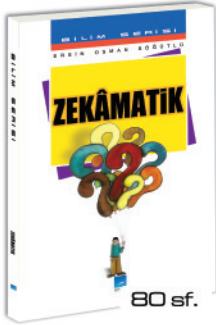
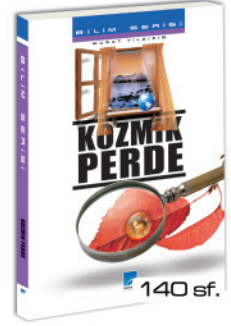
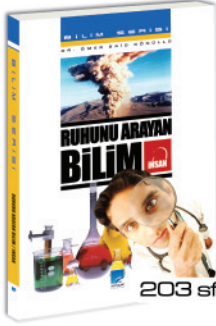
Altınburç Yayınları... Hücreden Kâinata!

Bir kereden bir şey olur!

Yuvası yıkılıp eşini dostunu kaybedenlere, geleceğe ait umutlarını uyuşturucu dumanıyla birlikte boşluğa savuranlara, bunların neticesi'nde hapisane ya da hastane köşelerinde hayatlarını solanlara "bir kereden bir şey olmaz" denilerek kuruldu tuzaklar.

Prof. Dr. Şerif Ali TEKALAN, bu tuzakların neler olduğunu tuzakları kuranların iç yüzünü bütün açıklığıyla, çağın ölüm tuzaklarında deşifre ediyor.

www.kitapkeynagi.com

"Kitaba ulaşmanın en hızlı yolu..."

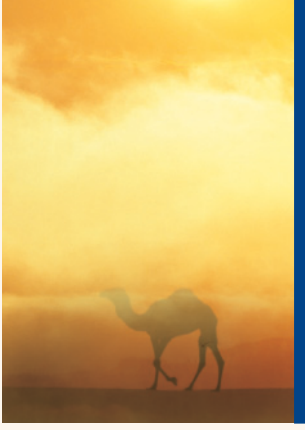
telefon: 0216 318 60 11

www.altinburcyayinlari.com

ve diğer seçkin kitapçılarda

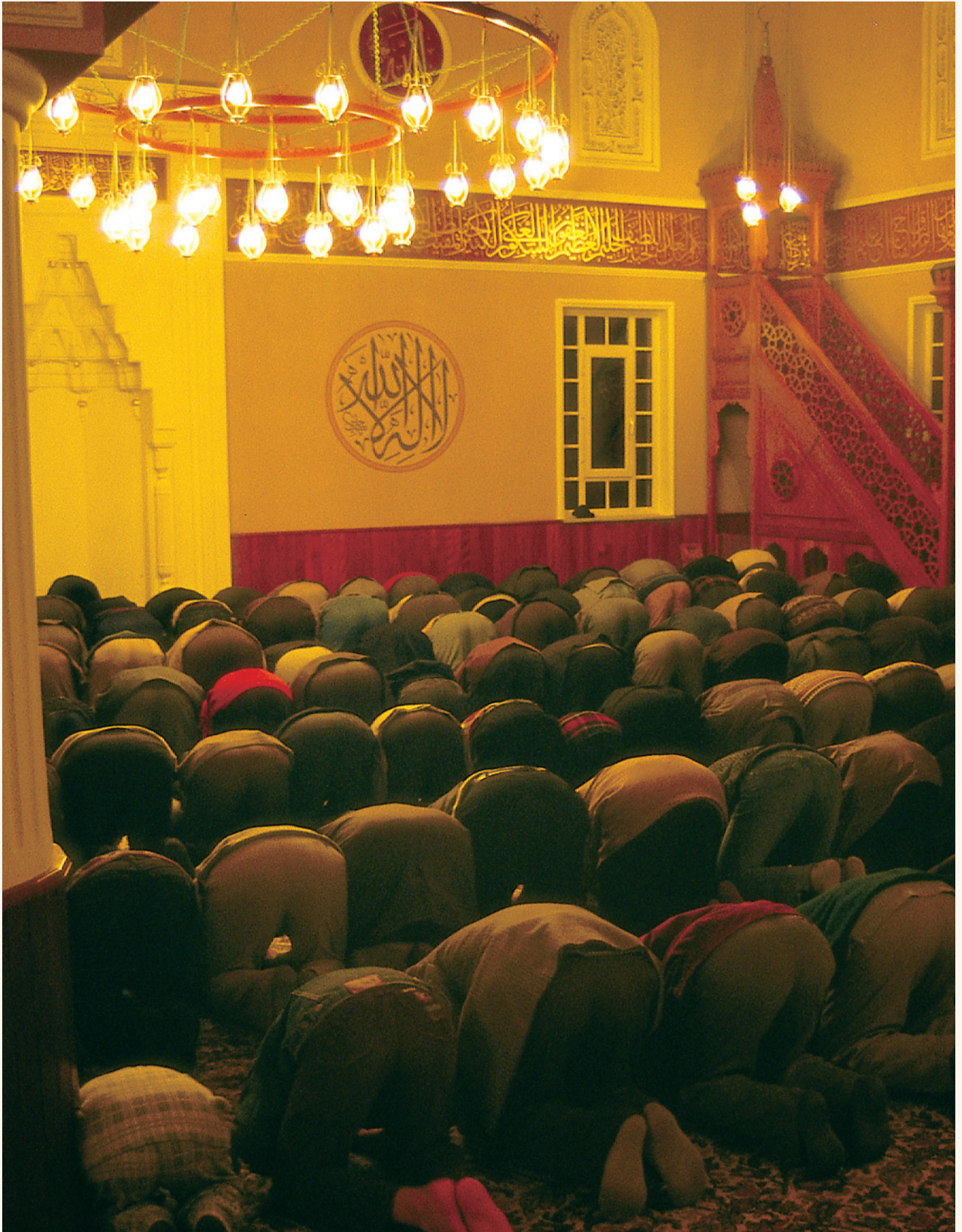

DÜNYANIN VECDE GELDİĞİ ZAMANLAR

K

Âdeta bayram
namazlarında
İslâm âleminin
zikir ve tesbih-
leriyle dünya
vecde gelir

urban bayramlarında milyonlarca mü'minin hep bir ağızdan Allahü Ekber demeleri, rubûbiyet-i ilahiyenin "âlemlerin rabbi" ünvanıyla külfî tecellisine karşı külfî bir ubûdiyetle yapmış oldukları bir mukabeledir... Bayram namazlarında mü'minlerin kalpleri kulluk cihetiyle birlikte atar, dilleri bir kelime üzerinde toplanır. İnsan, Mabud-u Ezelî'nin ulûhiyetine ve hitabının azametine karşı, sayısız kalplerden ve dillerden çıkan dualar ve zikirler ile külfî bir mukabelede, kullukta bulunur. Âdeta bayram namazlarında İslâm âleminin zikir ve tesbihleriyle dünya vecde gelir: bütün kara ve denizleriyle Allahü Ekber der; kiblesi olan Kâ'be-i Mükerrreme'nin samimî kalbiyle niyet edip, Mekke ağzıyla, Cebel-i Arafat diliyle Allahü Ekber diyerek, o tek kelime, yeryüzünün her bir toprağındaki umum müminlerin mağara-misal ağızlarındaki havada temessül eder. Bir tek Allahü Ekber kelimesinin aks-i sadâsıyla sonsuz Allahü Ekber'ler vuku bulduğu gibi, o makbul zikir ve tekbir, semaları dahi çınlatıp berzah âlemlerine de dalgalar göndererek sadâ verir.

“ON GECEYE YEMİN OLSUN Kİ..”

Alı DEMİREL

Bir kul olarak bizim için en büyük nimet, Rabbimize karşı kulluk vazifemizi yerine getirebilme gayretidir.

“Bulduğumu Sende buldum,
Bâtil şeylerden kurtuldum;
Gelip kapında kul oldum;
Rabb'im sana döndüm yüzüm!

Dünyalar Seninle cennet,
Nimet Senden kime minnet?
Gel kuluna merhamet et!
Rabb'im Sana döndüm yüzüm!”

mısralarından ifade edildiği gibi her an O'na yönelmek, O'nun rahmetinin enginliğini iliklerimize kadar duymak, O'nunla doymak, O'ndan gayrı hiçbir şeye gönül vermemek Allah'ın bir kula bahşedeceği en büyük lütuftur.

Bahsini ettiğimiz bu kulluk performansını yakalama ve yaşama adına Rabbimiz bize sene içinde rahmet denizinin coştugu bir fırsatlar zinciri luffediyor. Geçtiğimiz günlerde bu fırsatların Recep, Şaban, Ramazan, Regaib, Miraç, Berat, Kadir zin-

cirlerini yaşadık. Şayet bu günleri iyi değerlendiremedik diyorsanız üzülmeyin Cenab-ı Hak önümüze yeni bir fırsat daha lufte ediyor: Arabi aylardan Zilhicce ayının ilk 10 günü.

Kur'an-ı Kerim'de Fecr Suresi'nde, "O on geceye yemin olsun ki..." (Fecr, 89/2) ifadeleriyle bahsedilen bu on gecenin kıymeti maalesef pek bilinmiyor. Bazı kaynaklarda bu on gecenin Ramazan'ın son on günü veya Muharrem'in onuncu gününe (aşure gününe) kadar olan on gün olduğu kayıtlı olsa da genel görüş ve kabul, bu mübarek on günün zilhicce ayının ilk on günü olduğudur. Bizim miladi takvimimize göre bu on gün Şubat ayının 2-10'u arasında yaşanacak.

Kamerî ayların 12'ncisi olan Zilhicce ayı, İslâm'ın beş esasından biri olan hac ibadetinin yerine getirildiği umumi af ve bağışlanma ayıdır. İşte bu mübarek ayın yukarıda da ifade ettiğimiz 1'inden 10'una kadar olan zaman dilimi "leyâlî-i aşere" yani 10 mübarek gecedir. 10. gün Kurban Bayramı'nın ilk günü oluyor. Bu günlerin ne kadar bereketli olduğunu Sevgili Peygamberimiz şu ifadelerle anlatıyor: "Günlerden hiçbiri yoktur ki onlarda yapılan bir iş Zilhicce'nin ilk on gününde yapılan işten daha faziletli ve yüce, Allah'a daha sevgili olsun..." (Tirmizi, Savm, 52; Darimi, Savm, 52)

Bunun dışındaki aşağıdaki hadisler de bu günlerin kıymetini anlamamız adına dikkat çekici:

"Zilhiccenin ilk günlerinde tutulan oruç, bir yıl oruç tutmaya, bir gecesini ihya etmek de Kadir gecesini ihya etmeye bedeldir." (Tirmizi, Savm, 52; İbn Mace, Sıyam, 39)

"Zilhiccenin ilk on gecesinde yapılan amel için, 700 misli sevap verilir."

"Bu on günün hayrından mahrum olan kimseye yazıklar olsun! Bilhassa dokuzuncu (Arefe) günü oruçla geçirmelidir! Onda o kadar çok hayır vardır ki, saymakla bitmez."

"Zilhiccenin ilk 9 günü oruç tutana, her günü için bir yıllık oruç sevabı verilir." (Tirmizi, Savm, 52)

"Allah indinde zilhiccenin ilk on gününde yapılan amellerden daha kıymetlisi yoktur. Bugünlerde tesbihi, tahmid, tehlili ve tekbiri çok söyleyin!" (Abd b. Humeyd, Müsned, 1/257) Tesbih, Sübhanallah; Tahmid, Elhamdüillillah; Tehlil, Lâ ilâhe illallah; Tekbir ise Allahu ekber demektir.

Ayet ve hadislerle övgülere mazhar olan bu ikram günlerini, günahların boğucu ikliminden fecre uyan-

mak, gönül dünyamızı çepeçevre saran karanlık bulutları fecir ışıklarıyla aydınlatmak için bir fırsat bilip değerlendirmeliyiz.

Mânâ büyüklerinin Kurban Bayramı'ndan ewel 9 gün oruç tuttıklarını, 10'uncu günü kurban kesilinceye kadar bir şey yemediklerini ve o gün ilk yedikleri gıdanın kestikleri kurban eti olduğunu görüyoruz. Bizler de bu on günü, en azından bu on gün içindeki Pazartesi ve Perşembe günlerini oruç tutarak değerlendirebiliriz.

Bunun dışında başka ne yapabiliriz diyorsanız size şunları önerebiliriz:

Ewela günahlarla kirlenmiş bedenimizi temizleyip özümze dönme adına tevbe ve istiğfarda bulunmalıyız. Günahlarımızın affı adına tevbeleri kabul eden rahmeti sonsuz Rabbimize yana yakıla tevbe etmeliyiz.

Malum olduğu üzere bu günler hac günleri. Her ne kadar biz hacca gidemediysek de niyetlerimizle kalben onlarla beraber olabiliriz. Ve onların o mübarek topraklarda yaşadıkları his yoğunluğunu biz de çevremizde yaşayabiliriz. Bunun için bizler de günün değişik anlarında "Lebbeyk, Allahümme lebbeyk, Lebbeyke lâ şerike leke lebbeyk. İnne'l-hamde ve'n-nîmete leke ve'l-mülke lâ şerike leke" diyerek hacılarla bir duygu birliği içinde olabiliriz. Bu muhteşem ruhani birliği tesis etme adına bol bol salavat-ı şerifeler de getirebiliriz.

Gönül dünyamızı coşturucu, bizi imani duygu ve düşünceye götürecek kitaplar okuyabilir, cd veya kasetler dinleyebilir ve vcd'ler izleyebiliriz.

Ve dua... Dua en büyük sığınağımız olmalı. Maddi-manevi her yönden oldukça bunaldığımız ve duaya çok muhtaç olduğumuz şu günlerde, Allah, kapısına gelip kulluğunu ilan eden ve kendisine el açıp yalvaranları huzurundan boş çevirmeyecek ve maddi-manevi sıkıntılarımızın gitmesi adına önümüze yeni yeni fırsatlar koyacaktır.

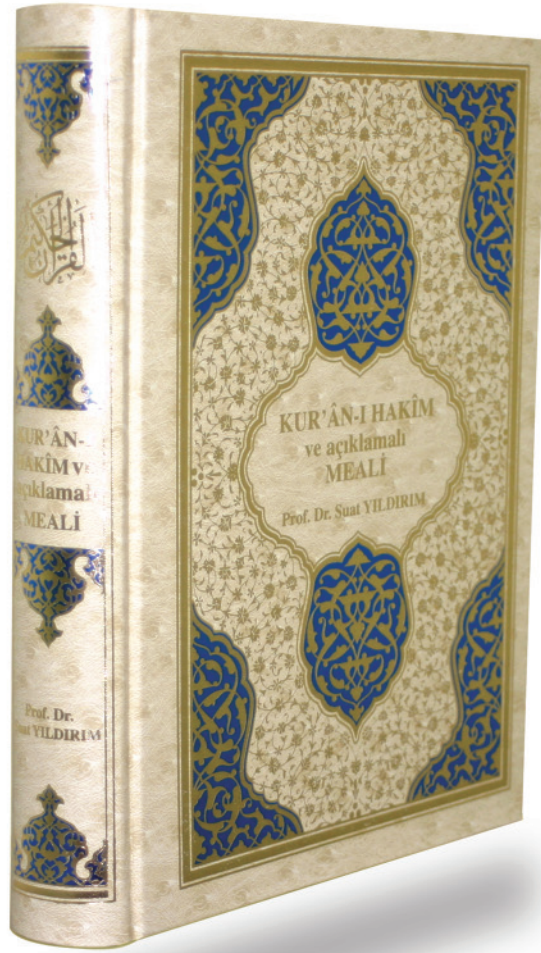
Evet, bu mübarek zaman dilimlerini en iyi şekilde değerlendirerek, Fecr Suresi'nin sonundaki, «Ey gönül huzuruna ermiş ruh! Sen Rabbinden razı, O senden razı olarak dön Rabbine! Sen de katıl has kullarımın içine, gir cennetime!» (Fecr, 89/27-30) ayetlerin müjdesine mazhar olan talihlilerden olmaya ne dersiniz!

Hikmet Açısından Bayram Namazı

Müslümanların bayramlarda bir araya gelmelerinin, Allah'ı zikirden ve dinî şeâirin takdisinden hâli kalması için bayram namazı ve teşrik tekbirleri vacip kılınmıştır. Bunun yanında "müminlerin bir nevi gövde gösterisi olması" maksadı da gözetilmiştir. Bunun içindir ki, çoluk-çocuk, kadın-ihthiyar herkesin bayram yerine katılmaları müstehab kılınmıştır. Resûlullah (sallallahu aleyhi ve sellem), gelirken ve giderken yollara dizilenleri kutlardı. Allah Resûlü, bayram namazları sonunda sadaka ve hediyeler verirdi, vermeye teşvik eder, bu verilenlerin günahların bağışlanmasına sebep olacağını bildirirdi.

KUR'ÂN-I KERÎM ve açıklama MEÂLİ

Prof. Dr. Suat YILDIRIM

www.kitapkaynagi.com

"Kitaba ulaşmanın en hızlı yolu..."

telefon: 0216 318 60 11

www.isikyayinlari.com

ve diğer seçkin kitapçılarda

KİMİN ADINA?

Halenur Çalışan GÜRBÜZ

Z

ehra, o gün, Kurban Bayramı haftası yoğunluğu içerisinde yeni bir güne başlamış, kolları sıvamıştı. Dernek merkezine gelen telefonlar, bağışlar, talepler, merkezde görevli arkadaşları gibi onu da hem yoruyor, hem de sevindiriyordu. Kimse Yok Mu Derneği'ne yapılan bağışların birkaç gün, en fazla birkaç hafta içerisinde muhtaçların evinde eşya, midesinde ekmek, sofrasında çorba olduğu nu bildiği için, daha fazla insana bütün gayretiyle hizmet etmeye çalışıyordu.

O sabah en önemli iş, dernek hesabına bankaya yatırılan kurban bedellerinin dekontlarını sınıflandırmak, saymak, hesaplamak idi. Zehra, önündeki dekontları tek tek inceliyor, kurban kestirmek iste-

yen hayırseverlerin dekontlarda bulunan isimlerini kaydediyordu. Sonra, aynı numaradan derneğin hesabına geçirilmiş altı tane dekont buldu. Dekontların "kimin adına" kısmında yazan isimleri görünce, gözlerinden süzülüp dudaklarındaki tebessüme ulaşan yaşa mâni olamadı. Birinci dekontta "Allah rızası için" yazıyordu. İkinci dekontta "Peygamber Efendimiz (Sallallahu aleyhi vesellem)" için. Üçüncü dekontta "Sahabi (AS)" için, dördüncü dekontta "Ashab-ı Kiram" için, beşinci dekontta "şehitlerimiz için ve son dekontta da "Büyüklerimiz için" yazıyordu...

Bütün dünya bu hassasiyete sahip yüreklerin teşebbüslerini bekliyor...

Kurbanın eti ve derisi

NASIL

Değerlendirilmeli?

“Siz de onların (kesilen kurbanların) etinden hem kendiniz yiyin, hem de yoksula ve fakire yedinin.”

* Öncelikle söylemek gerekir ki Kurban bayramında kesilen kurbanın etinden sahibi yiyebilir. Kurban sahibi de bayram gününde diğer insanlar gibi Allah'ın misafiridir, o da bu ziyafetten istifade edebilir.

* Kesilen kurbanın eti üçe ayrılır: Bir kısmı ev halkı için ayrılır, üçte biri akraba ve komşulara dağıtılır. Geriye kalan üçte bir de fakir ve muhtaçlara verilir. Kurbanın etinin bu şekilde taksim edilmesi mendup yani güzel bir davranıştır. Nitekim Kur'an-ı Kerim'de Hac suresinin 28. ve 38. ayetlerinde, böyle bir taksim yapılabileceği bildirilmiştir;

“Siz de onların (kesilen kurbanların) etinden hem kendiniz yiyin, hem de yoksula ve fakire yedinin.”

“Biz kurbanlık büyükbaş hayvanları da sizin hakkınızda Allah'ın dininin şeâirinden kıldık. Onlarda sizin için hayır vardır. Onlar boğazlanmak üzere saf halinde dururken, onları kestiğiniz zaman Allah'ın adını anın. Yanı üstü yere yıkılınca da onlardan hem siz yiyin, hem kanaat gösterip

istemeyene, hem de isteyen fakire yedirin. İşte böylece onları size âmâde kıldık ki şükredesiniz.”

* Aynı zamanda Peygamber Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem, kesilen kurbandan hem sahibinin yemesini hem de başkalarına yedirmesini teşvik etmiştir.

Kurbanın etinden dağıtılan kısmın üçte birden az olmaması mendup yani güzel bir davranıştır. Bütün bunlarla birlikte, eğer kurban kesen kimse ailesi kalabalık ve imkânı geniş biri değilse, bu durumda kurbanın hepsini kendi evinde bırakması daha uygun olur. Çünkü kendisinin ve ailesinin ihtiyacı, diğer insanların ihtiyacından önce gelir. Peygamberimiz sallallahu aleyhi ve sellem bu konuya dikkatleri çekerek, ihtiyaç sahibinin ilk önce kendisinden ve ailesinden başlaması gerektiğini bildirmiştir.

* Kurbanın, eti dışında yararlanılacak başka parçaları da bulunmaktadır: Allah'a yaklaşmak için kesilen kurbanın eti, derisi, yağı, başı ve yünü satılamaz. Bunlar satılırsa parası sadaka olarak verilmelidir. Hatta kurbanlık hayvan kesilmeden önce sütü sağılırsa, yünü kesilse bunların da sadaka olarak verilmesi gerekir. Çünkü kurbanlık hayvan, her şeyiyle Allah'a yakınlık için hazırlanmış ve kesilmiştir.

* Kurbanın derisini evde bırakıp seccade olarak kullanmak da mümkün olmakla beraber, en güzeli, deriyi hayır kurumlarına vermektir. Bir hadislerinde Peygamberimiz sallallahu aleyhi ve sellem, kestiği kurbanın derisini satan kimsenin, kurbandan gelecek sevaptan mahrum kalacağını bildirmiştir.

KURBANIN YENMEYEN KISIMLARI

Eti yenen hayvanlardan 7 şey yenmez. Haramdır.

- 1) Hayvanlardan akıp çıkan kan,
- 2) Erkeklik âleti,
- 3) Dişilik âleti,
- 4) Erkeklerde yumurtalar (husyeler),
- 5) Et içinde toparlak guddeler,
- 6) İdrar torbası (mesane),
- 7) Öd kesesi..

KURBAN KESEN DİNÎ MESULİYETTEN KURTULMUŞ OLUR

Kurban kesen kimse hiç olmazsa dinî mesuliyetinden kurtulmuş olur. Vacip olan bir ibadet elbette ki ahiret mahkemesinde hesaba girecektir, muhakeme sebebi olacaktır. Başkaları için olmasa bile –ki olmaması için hiçbir sebep yok- hiç olmazsa kişi kendisi için bu kurban ibadetini yerine getirmelidir. Kendisini seven, kendisini ateşe sürükleyecek bir davranışa yeltenmez. Vacip demek, farz'a bir adım kalmış demek olunca, ortada çok büyük sorumluluğu olan bir kurban ibadetinin var olduğu izah-tan varestedir.

KURBAN, CİMRİLİK HASTALIĞINI TEDAVİ EDER

Kurban, kimi zenginlerdeki cimrilik hastalığını tedavi etmede tam damardan bir ilaçtır. "Kurban, zengini, malını Allah'ın hoşnutluğunu kazanmak için vermeye alıştıır. Yardımlaşmaya teşvik eder ve yardımlaşmanın zevkini vicdanında duyurur. Böylelikle de onu cimrilik hastalığından, dünya malına tutkunluktan kurtarır."

KURBAN, MÜSLÜMANLARIN SEVGİ PAYLAŞIMIDIR, ŞEFKAT VE MERHAMETİN İZHARIDIR

Kurban, fukaranın sevinme günüdür. Müslümanlar, aralarındaki imanî ve insânî müştereklerin bir gereği olarak, Ramazan'da emri ilahî ile zekat ve fitr sadakası vererek, din kardeşlerine gönül kapıları ile beraber evlerinin kapılarını da ardına kadar açmak suretiyle, sevgi bağlarını güçlendirdikleri gibi, Kurban bayramlarında da kurban ibadeti ve bayram âdâbı ile tam kaynaşma, paylaşma ve özdeşleşme süreci yaşarlar. Fakirlerin yüzlerini Kurban bayramlarında olsun güldüremeyen zengin müslümanlar, Allah katında mes'uldürler. Cimri zekatıyla ellerinden tutup da refaha kavuşturmadıkları fukarayı, hiç olmazsa cömert sofrası ile bayramlarda ağırlamayı, çoluk-çocuklara gerçek bir ilahî bayram ile iç içe olduklarını fiilen yaşatabilmeyi bilmelidirler. Kapıya gelen dilenciye yardım eder gibi, fakirleri istemek mecburiyetinde bıraktıktan sonra –bir de cimri ikramı ile- onları “kapıdan savma”nın iman kadeşliği ile hiçbir zaman te’lifi mümkün değildir.

Kurban ibadeti, gönül zenginliğidir. Fakirleri dilenci durumuna düşüren sebeplerden bir tanesi de,

şuursuz zenginlerin lüks hayatlarından taviz verip de fukaranın evinin kapısına gitmemeleridir. Fakiri onurlu kılan istiğnası eğer kırılmaz ise, kimse şahsiyet ve kişiliğini beş para edip sokak sokak dolaşan, önüne gelenden yardım talep eden, köşe başlarına veya cami çıkışlarına mendil açan dilenci olma durumuna düşmek istemez. Normal insan ölçüleri buna müsaade etmek çünkü. Zenginler fakirlerin arasına dağılmadıkları, onlara onların içinde bulunarak doğrudan birer dost ve arkadaş edasıyla sahip çıkmadıkları müddetçe, fukaranın zenginlerin kapılarını aşındırmaları, yahut kötü niyetlilerce çirkin işlerde kullanılmaları, en azından ırz ü namusunu pay-i mal ettirmeleri kaçınılmaz olacaktır. Bunda “egoizm”ini ve kişisel “hedonizm”ini aşamamış, şehvet ve servetine kul-köle kesilmiş zenginlerin vebali olduğu aşikardır. Sevgi, şefkat ve merhamet, zengin zenginliğine manevî servetler ilave eder; bilakis sevgisizlik, şefkat ve merhametten yoksunluk, zengin zenginliğine gönül yoksulluğudur, fakirliğidir. Allah Rasulü (sas) ne güzel söylemiş: “Zenginlik, mal ü menal çokluğu değildir. Hakiki zenginlik, gönül zenginliğidir.

KURBANLAR AHİRETTE SAHİPLERİ İÇİN BİRER BİNEK HALİNE GELECEKTİR

Kurban, Sırat köprüsünde binek olacaktır. Peygamber Efendimiz (sas): "Kurbanlarınızı büyüklerinden kesin. Muhakkak ki kurbanlar, Sırat köprüsünde sizin binek hayvanlarınızdır." Bu hadiste özellikle deve ve sığır gibi büyükbaşları kesmeye teşvik vardır. Bir başka hadiste ise: "Hayvanın iyi ve güzelini kurbanlık olarak seçin, çünkü o sırat köprüsünde size bineklik yapacaktır." (Deylemî, el-Firdevs bi Mesurî'l-Hitab, 1/85; Münavi, Feyzü'l-Kadir, 1/496)

Üstad Bediüzzaman Said Nursi Hazretleri Risale-i Nur Külliyyatında bilvesile diyor ki: "Hem o Rahman'ın nihayetsiz rahmetinden uzak değil ki, nasıl vazife uğrunda, mücahede işinde telef olan bir nefere şehadet rütbesini veriyor ve kurban olarak kesilen bir koyuna, âhirette cismanî bir vücud-u bâki vererek Sırat üstünde, sahibine burak gibi bir bineklik mertebesini vermekle mükâfatlandırıyor. Öyle de, sâir zîruh ve hayvanatın dahi, kendilerine mahsus vazife-i fitriyye-i Rabbâniyyelerinde ve evâmir-i Sübhâniyyenin itaatlerinde telef olan ve şiddetli meşakkat çeken zîruhlardan, onlara göre bir çeşit mükâfat-ı ruhaniyye ve onların istidadlarına göre bir nevi ücret-i mânevîyye, o tükenmez hazine-i rahmetinde bâid değil ki bulunmasın. Dünyadan gitmelerinden pek çok incinmesinler, belki memnun olsunlar." (Sözler, s.202-204; İman ve Küfür Muvazeneleri, s.73-74) Sözün özü: Kurban, ahirette sahibini sırat köprüsünden geçirip Cennet'e ulaştıracaktır. Bineksiz geçilebilecek köprü müdür Sırat köprüsü?.. Tuttuğunu, kancayı geçirdiğini Cehenneme sürükleyen çengeller arasında düşe kalka yürüye yürüye, yahut sürüne sürüne geçmeye çalışmak mı, yoksa güvenli bir bineğin sırtında seyahat ediyor gibi geçip gidivermek mi? Tabii ki ikincisi, tabii ki...

